

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการเตรียมความพร้อมบุคลากร

1. ผลการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. ผลการอบรมสัมมนา
3. ผลการศึกษาดูงาน

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ผลการวิจัยวงรอบที่ 1

- ขั้นที่ 1 วิวินิจฉัย (Diagnose) การศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี
- ขั้นที่ 2 ดำเนินการ (Act) การดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี
- ขั้นที่ 3 วัดผล (Measure) การตรวจสอบคุณภาพการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี
- ขั้นที่ 4 สะท้อนผล (Reflect) การประเมินผลและรายงานผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

การวิจัยรอบที่ 2

ขั้นที่ 1 วินิจฉัย (Re – Diagnose) การศึกษาปัญหาความต้องการจำเป็นและการวางแผนการพัฒนาระยะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี อีกครั้ง

ขั้นที่ 2 ดำเนินการ (Re – Act) การพัฒนาระยะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี อีกครั้ง

ขั้นที่ 3 วัดผล (Re – Measure) ตรวจสอบคุณภาพการพัฒนาระยะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี อีกครั้ง

ขั้นที่ 4 สะท้อนผล (Re – Reflect) การประเมินผลและรายงานผลการพัฒนาระยะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี อีกครั้ง

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาระยะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ตอนที่ 1 ผลการเตรียมความพร้อมบุคลากร

1. ผลการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาระยะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ผลการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาระยะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์ องค์ประกอบของระยะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระยะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นำข้อสรุปจากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ การพัฒนาระยะผู้นำครู สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 โดยการศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) และได้รับความคิดเห็นจากผู้ร่วมวิจัยในการร่วมกันพัฒนา โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการพัฒนาระยะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ

ที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ผลการดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี พบว่า ครูและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ในฐานะผู้ร่วมวิจัย เข้าใจวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัยและเห็นความสำคัญของการดำเนินการวิจัย เห็นได้จากความคิดเห็นจากการประชุมพบว่า

“...การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ร่วมกันเป็นการดี เพื่อทุกคนจะได้มีความรู้ในการพัฒนางานร่วมกันทุกคน...”

(ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2/3)

“...การทำงานทุกที่ต้องมีการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ถ้าครูไม่พัฒนานักเรียนก็ไม่พัฒนา...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/4)

“...เมื่อโลกเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยน ต้องพัฒนาเสมอ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1)

“...เป็นเรื่องดีค่ะ เพราะครูจะได้มีความรู้ว่าการจัดการศึกษาต้อง ในศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนาอย่างไร...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1)

1.2 ชี้แจงรูปแบบการดำเนินการวิจัยร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย โดยผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกับผู้ร่วมวิจัย ลดบทบาทขั้นตอนการสั่งการ ใช้วิธีการแบบกัลยาณมิตร และประสานงานร่วมกับผู้ร่วมวิจัยได้แสดงออกทางความคิดเห็นหาข้อ ในขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาร่วมกันทุกๆ ขั้นตอน รวมทั้งการออกแบบการทำงานร่วมกันการทำกิจกรรมกลุ่มผู้วิจัยมุ่งเน้นการพัฒนางานร่วมกันตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบการดำเนินงาน ผู้ดำเนินการประชุมหรือผู้ดำเนินรายการในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้ช่วยวิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมในการพัฒนางานทุกขั้นตอน หลีกเลี่ยงการ

สั่งการแต่ดำเนินการแบบปรึกษาหารือร่วมกันในการพัฒนางาน พร้อมทั้งร่วมกันวินิจฉัยปัญหา หากการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ที่เกิดปัญหาหรือข้อผิดพลาด ร่วมพิจารณาหาทางออกของการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ผลการดำเนินการชี้แจงแนวทางการร่วมดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้กำหนดบทบาทของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ดังนี้

1.2.1 ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการ ทำหน้าที่ในการร่วมพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาและเป็นผู้จัดทำรายงานการวิจัย

1.2.2 ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 28 คน ซึ่งเป็นทั้งกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาและร่วมวิจัยในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

1.2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

1.2.3.1 ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลคำชะอี จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และรองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน

1.2.3.2 ตัวแทนนักเรียน จำนวน 14 คน

1.2.3.3 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 23 คน

1.3 ชี้แจงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงขั้นตอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมประชุมระดมสมอง แสดงความคิดเห็น อภิปราย พร้อมทั้งหาข้อสรุปร่วมกัน ในประเด็นต่างๆ ผลการกำหนดแนวทางการพัฒนางานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ชี้แจงขั้นตอนวงรอบการดำเนินการวิจัยให้ผู้ร่วมวิจัยได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมวิจัย

ผลการชี้แจงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ทั้งในด้านประสบการณ์ในการได้รับการอบรมหรือได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนแต่ละ

คนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง ซึ่งสาเหตุสำคัญของการไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาครู และความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการระดมทุน การจัดการเรียนรู้อื่นๆ สำหรับนำมาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

“...พอเอ่ยถึงการอบรมพัฒนา ก็เป็นเรื่องที่น่าเบื่อมากสิ่งที่อยากอบรมพัฒนาไม่ได้พัฒนา แต่สิ่งที่ไม่อยากพัฒนาแต่ต้องมาอบรมไม่ได้ นำสิ่งที่ได้จากการอบรมไปปฏิบัติจริงได้เลย...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

“...ส่วนใหญ่จัดอบรมพัฒนาในเรื่องที่เราไม่อยากจะรู้ เมื่อกลับมาที่โรงเรียนไม่รู้จะเอาไปอย่างไร ก็เลยไม่ได้นำความรู้มาปฏิบัติ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

“...การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องใหม่เคยอบรมมาบ้างแล้ว เนื้อหากว้างมาก เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ยุ่งยากมาก สนใจแต่ตามก็ไม่ค่อยทันเห็นด้วยในหลักการปฏิบัติต้องพัฒนาเพิ่มเติม...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...จะอบรมพัฒนาขาดการกระตุ้นให้ครูทำงานร่วมกันประสานกันทุกสาระการเรียนรู้ แต่การจัดการเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กันทุกอย่าง...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

“...เรื่องที่น่าสนใจกลับไม่นำมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษน่าจะพัฒนาครูทุกคนต้องพูดกับนักเรียนได้...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

“...อยากรู้เหมือนกันว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ ในศตวรรษที่ 21 เขาทำกันอย่างไร อยากเข้าใจและจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เอง เพราะเราทำการเรียนการสอนเต็มที่แต่ทำไมเด็กทำข้อสอบไม่ได้ เด็กบางคนอ่านได้ตอนเด็กๆ โตขึ้นมาแต่คิดไม่เป็นทำข้อสอบทั้งที่คำถามธรรมดาอ่านออกทุกคำแต่ตอบผิด...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

“...การอ่านออกเขียนได้ว่าเป็นเรื่องยากสำหรับการเรียนการสอนในปัจจุบัน แต่การพัฒนาการคิดยากกว่า เพราะทุกคนอ่านหนังสือออกเหมือนกันแต่คุณภาพการคิดมีความแตกต่างกัน...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

2. ผลการอบรมสัมมนา

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการจัดอบรมพัฒนาครูบุคลากร ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยในรูปแบบการอบรมสัมมนา หัวข้อเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครู เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การกำหนดหัวข้อการอบรมสัมมนา ผู้วิจัยกำหนดหัวข้ออบรมเรื่อง พัฒนาภาวะผู้นำครูเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดหัวข้อสำคัญเพื่อใช้ในการการอบรมสัมมนา 2 หัวข้อคือ 1) ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 2) การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.2 สถานที่ดำเนินการในการจัดอบรมสัมมนา ใช้ห้องประชุมทิวไผ่งาม โรงเรียนอนุบาลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

2.3 กำหนดการอบรมสัมมนา ในวันที่ 20 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2559 เวลา 09.00 – 16.00 น.

2.4 ผู้เข้าอบรมสัมมนา เป็นครูและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลคำชะอี จำนวน 28 คน ผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการ 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน

2.5 วิทยากรการอบรมสัมมนา ได้เรียนเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ 2 ท่านดังนี้ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ความรู้เรื่อง “ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” และ ดร.สุรัตน์ ดวงชาชม อาจารย์พิเศษสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ความรู้เรื่อง “การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)”

2.6 ลักษณะของการอบรมสัมมนา เป็นการบรรยายให้ความรู้ และเปิดโอกาสให้ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีการอภิปรายปัญหาการจัดการเรียนสอนของครูโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ตลอดจนความต้องการพัฒนา และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมการอบรมสัมมนาในหัวข้อ การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และหัวข้อการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ดังรายละเอียดตาราง 14

ตาราง 14 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ก่อนและหลังการจัดอบรม

ที่	รายการ	ก่อนอบรม		หลังอบรม	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
1	ภาวะผู้นำครู	2.52	.43	4.32	.39
2	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู	2.45	.40	4.35	.44
3	การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	2.50	.42	4.44	.40
4	การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	2.20	.41	4.45	.42
5	บทบาทหน้าที่ของผู้มีวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	2.45	.46	4.55	.36
ภาพรวม		2.42	.042	4.42	0.40

จากตาราง 14 พบว่า หลังการอบรมสัมมนาผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาหลังการอบรมสัมมนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.40) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนการอบรมสัมมนาที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 0.42) และพบว่าผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.55$) ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความเข้าใจการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.45$) ในระดับมาก การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 4.44$) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ($\bar{X} = 4.35$) ภาวะผู้นำครู ($\bar{X} = 4.32$) ตามลำดับ

สิ่งสำคัญที่ได้รับจากการอบรมเชิงปฏิบัติการคือ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) บทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมวิจัยในการปฏิบัติร่วม ตลอดจนได้เสนอแนวคิดและร่วมเสนอแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3. ผลการศึกษาดูงาน

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมหารือในการเลือกโรงเรียนและออกแบบการศึกษาดูงาน โดยร่วมกันพิจารณาจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียงโรงเรียนต้องมีผลงานด้าน

ผลการเรียนรู้ด้านคุณภาพของนักเรียน โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นที่ประจักษ์ โดยเลือกโรงเรียนเพื่อร่วมศึกษาดูงาน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี และโรงเรียนทิพรัตน์ จังหวัดตรัง พร้อมทั้งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวทางการศึกษาดูงาน ตามองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ 1) การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน 3) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด 4) การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 6) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 7) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.1 ผลการศึกษาดูงานผลการศึกษาดูงานโรงเรียนสัตยาไส เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2560

โรงเรียนสัตยาไส ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ 2 ตำบลลำনারายณ์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดลพบุรี จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 โดย ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด และนางลัดดา จุลวงศ์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ

บริบทการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนสัตยาไส มุ่งพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ใช้หลัก “Educare” โดยดึงสิ่งที่ดีจากของนักเรียน ในการตั้งคำถามที่ดีและสร้างสรรค์ โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการพัฒนาทักษะการคิด การสร้างจิตสำนึก การสร้างแรงบันดาลใจให้ตนเป็นคนดีก่อนให้ความรู้ การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในการจัดการเรียนรู้ ภายใต้วิสัยทัศน์ “สร้างคนดีเหนือสิ่งอื่นใด” (To create good people above everything else) เป้าหมายการจัดการศึกษา เป็นสถานศึกษาที่ตั้งขึ้นเพื่อยกระดับจิตใจผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความเป็นเลิศคุณธรรมจริยธรรม โดยยึดหลักความเป็นมนุษย์ 5 ประการ คือความรักความเมตตา ความจริง ความประพฤติชอบ ความสงบสุขและอหิงสา มีความเคารพในศาสนา วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของตนเองและผู้อื่น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และรับใช้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเสียสละ

ในการศึกษาดูงานครั้งนี้โรงเรียนสัตยาไสได้เรียนเชิญวิทยากรบรรยายให้ความรู้และการตอบข้อซักถามโดย ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนสัตยาไส ดังตัวอย่างภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 การศึกษาดูงานโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี

ครูและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ให้ความสนใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายของโรงเรียนสัตยาไส และร่วมกันสรุปแนวคิดที่ได้จากการสัมมนาหลังการศึกษาดูงาน ดังนี้

3.1.1 บทบาทของครูต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับนักเรียน

3.1.2 ครูต้องมีภาวะผู้นำ เป็นต้นแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และเป็นผู้ร่วมแลกเปลี่ยนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันแบบอย่างที่ดีในทุกๆ ด้าน การสร้างคนดีก่อนสร้างคนเก่งเป็นแบบอย่างที่ดีก่อนจะสอนคนให้ดี

3.1.3 ครูต้องใช้ออกแบบโครงการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่หลากหลายน่าสนใจตามสภาพจริง

3.1.4 การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงในทุกๆ ขั้นตอนการทดลองใช้เทคโนโลยีประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้

3.1.5 นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้อยู่เสมอ

3.1.6 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูต้องเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนรู้และใช้ในชีวิตประจำวัน

3.1.7 ครูต้องส่งเสริมในการเรียนรู้การสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อสังคม

3.2 ผลการศึกษาดูงานโรงเรียนทิพยรัตน์ ในวันที่ 2 พฤษภาคม 2559

โรงเรียนทิพยรัตน์ ตั้งอยู่ถนนทิพยรัตน์ ตำบลนาตาล่วง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โรงเรียนทิพยรัตน์ ดำเนินการก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2512 โดยมี นางวันดี จริงจิต ผู้รับใบอนุญาต และนายวีรยุทธ ธนทวี เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

ในการศึกษาดูงานครั้งนี้ ได้รับเกียรติจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นวิทยากรบรรยาย ซึ่งท่านได้เล่าว่า ด้วยความเก่าแก่ของโรงเรียนที่ตั้งมากกว่า 40 ปี การบริหารจัดการจึงมีคุณภาพ และสามารถสะท้อนความหลากหลายของการจัดการเรียนรู้ อย่างน่าสนใจ เป็นที่นิยมของผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดตรัง ครูและบุคลากรมีความมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้ มีการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ชัดเจน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะของผู้เรียน การศึกษาดูงานดังกล่าวประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 การศึกษาดูงานโรงเรียนทิพยรัตน์ จังหวัดตรัง

ผลการศึกษาดูงานเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากโรงเรียนทิพรัตน์ จังหวัดตรัง ครูผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมศึกษาดูงานและร่วมกันสรุปแนวคิดที่ได้จากการศึกษาดูงานดังนี้

- 3.2.1 การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นการมีส่วนร่วมกันทั้งระบบ
แนวทางการพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้รายชั้นเรียนที่ชัดเจน
- 3.2.2 ครูในสายชั้นต้องมีการประสานการทำงานร่วมกันอย่างหลากหลาย
- 3.2.3 การส่งเสริมทักษะการคิดต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา
- 3.2.4 การจัดการเรียนรู้ครูต้องพัฒนาตนเองในการใช้สื่อและเทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้

จาก การศึกษาดูงาน ทั้งโรงเรียนสัตยาไสย จังหวัดลพบุรี และโรงเรียนทิพรัตน์ จังหวัดตรัง ผู้ร่วมวิจัยจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อร่วมกันอภิปรายสิ่งที่ได้รับ สามารถสรุปปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ดังนี้

1. ครูต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเองพัฒนาตนเองเพื่อความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ
2. ครูต้องเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน
3. ครูต้องคิดวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา
4. ครูต้องพัฒนานักเรียนให้เกิดแรงบันดาลใจแห่งเรียนรู้ การสร้างจิตสำนึกเป็นเพื่อให้เกิดการอยากพัฒนาตนเอง พัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้มากกว่าการบังคับให้รับรู้
5. ครูต้องจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เน้นการคิดแก้ปัญหาในสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนได้พบเจอพร้อมทั้งการกำหนดสถานการณ์ปัญหา
6. ครูต้องพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายมีการใช้เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ
7. ครูต้องพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นแบบอย่างทางการเรียนรู้กับนักเรียน

จะเห็นได้ว่าการศึกษาดูงานช่วยสร้างประสบการณ์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งผลให้ครูตื่นตัวในการพัฒนาตนเองและเห็นความหลากหลายของวิธีการในการจัดการเรียนรู้ ที่จะให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้การศึกษาดูงานการจัดการเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียน ครูและบุคลากรยังได้ซักถามปัญหาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการออกแบบการจัดการเรียนในชั้นเรียน ในกลุ่มสาระและชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ ในบริบทสถานศึกษาที่แตกต่างกันและเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาของแต่ละองค์กร แลกเปลี่ยนเรียนรู้การแก้ปัญหาในชั้นเรียนแต่ละแนวคิดว่าร่วมแลกเปลี่ยนพัฒนาร่วมกัน นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยในการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยบรรยากาศสนทนาอย่างไม่เป็นทางการทำให้เกิดการสะท้อนแนวคิดเพื่อการพัฒนาเกิดแรงบันดาลใจอยากพัฒนาการเรียนรู้อีกหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การออกแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้วิจัยสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างภาวะผู้นำให้กับครู ดังนี้

1. ผู้ร่วมวิจัยโดยการออกแบบให้มีส่วนร่วมในการผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ให้กับผู้ร่วมวิจัยในการแสดงออกทางความคิดที่หลากหลาย การสร้างบรรยากาศการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการนอกสถานที่ รวมทั้งได้เลือกแนวทางการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลายที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ได้วิธีการที่ใช้ในการออกแบบการพัฒนาที่หลากหลายในการพัฒนาภาวะผู้นำ ดังนี้ 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การศึกษาดูงาน 4) การฝึกปฏิบัติจริง 5) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 6) การประชุมกลุ่มย่อย และเสนอให้ผู้ร่วมวิจัยเลือกเป็นวิธีการในการนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ให้มีความเหมาะสมต่อไป

ผลการวิจัยรอบที่ 1

ขั้นที่ 1 (Diagnose)

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายศึกษา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ เป้าหมายในการพัฒนา ดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย โดยการวิเคราะห์ปัญหาและหาความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ด้วยเทคนิควิเคราะห์ SWOT Analysis ดำเนินกิจกรรมคือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) โดยดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

เรื่อง ที่	ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำครูเพื่อการ จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	I	D	PNI	อันดับ
1	การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน 1.1 ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนา ประโยชน์เพื่อส่วนรวม 1.2 พัฒนางานด้วยไหวพริบแก้ปัญหาได้ อย่างสร้างสรรค์ 1.3 มุ่งพัฒนางานด้วยความเพียรพยายาม ต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น 1.4 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างการพัฒนา ผู้เรียนด้านความรู้คุณธรรมและจริยธรรม	3.91	2.91	0.635	2*

ตาราง 15 (ต่อ)

เรื่อง ที่	ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำครูเพื่อการ จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	I	D	PNI	อันดับ
2	<p>การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง</p> <p>2.1 ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนา ประโยชน์เพื่อส่วนรวม</p> <p>2.2 พัฒนางานด้วยไหวพริบแก้ปัญหาได้ อย่างสร้างสรรค์</p> <p>2.3 มุ่งพัฒนางานด้วยความเพียรพยายาม ต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น</p> <p>2.4 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างการพัฒนา ผู้เรียนด้านความรู้คุณธรรมและจริยธรรม</p>	3.86	2.96	0.644	1*
3	<p>การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด</p> <p>3.1 จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงออกทาง ความคิดเห็นเกิดแรงบันดาลใจใฝ่เรียนรู้</p> <p>3.2 ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา</p>	3.85	2.96	0.634	3*
4	<p>การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p>4.1 มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร แกนกลางและแนวทางการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21</p> <p>4.2 นำความรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการ เรียนรู้ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น</p> <p>4.3 ออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพวัดประเมินการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง</p>	3.81	3.08	0.603	4*

ตาราง 15 (ต่อ)

เรื่อง ที่	ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำครูเพื่อการ จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	I	D	PNI	อันดับ
	4.4 วิเคราะห์และออกแบบการเรียนรู้ที่ หลากหลายคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล				
5	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 5.1 เห็นปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบ แนวทางการแก้ปัญหาอย่างมีระบบขั้นตอน 5.2 นำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนไปใช้เพื่อการ วิจัยและพัฒนาผู้เรียน 5.3 นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาจัดการ เรียนการสอนและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพ	3.01	2.96	0.501	7*
6	การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 6.1 การเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและ ปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 6.2 แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุด	3.06	2.96	0.634	3*
7	การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 7.1 ใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การ เขียนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถการ สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง 7.2 มีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมา บูรณาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม	3.85	2.96	0.504	5*

จากตาราง 15 แสดงการจัดเรียงลำดับความสำคัญ ของความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความต้องการจำเป็นต้องพัฒนาทั้ง 7 รายการ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ของความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง 0.501 ถึง 0.644 รายการที่มีดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญ ของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ 1) การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (0.644) 2) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน (0.635) 3) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด (0.634) 4) การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (0.603) 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ (0.504) 6) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (0.501) และ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (0.501) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์องค์การโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis

การวิเคราะห์องค์การผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการหลังจาก รับการอบรมและศึกษาดูงานตามลำดับแล้ว เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยมีบรรยากาศที่ผ่อนคลายมี บรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศการทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมระดมความคิดเห็นอย่างเสรี อีกทั้งการใช้ วิทยากรช่วยในการกระตุ้นเพื่อให้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นอย่างหลากหลาย มีการ ละลายพฤติกรรมเพื่อส่งเสริมความมั่นใจในการการแสดงออกทางความคิดของผู้ร่วมวิจัย อยู่ในบรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ผ่อนคลาย ผู้ร่วมวิจัยได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นอย่างเสรี เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ประชุมพิจารณาข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นเป็น ปัจจัยภายในองค์การ คือจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) และปัจจัยภายนอก คือ โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Treats) ขององค์การโดยกำหนดเป้าหมายการ วิเคราะห์คือการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน อนุบาลคำชะอี

2.1 วันเวลาที่ดำเนินการ ทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis
ในวันที่ 3 เดือนพฤษภาคม 2559

2.2 สถานที่ ณ บ้านพักรับรองริมทะเล อำเภอห้วยยอด
จังหวัดตรัง

2.3 ผู้ร่วมทำ SWOT Analysis ได้แก่ ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย
และผู้ให้ข้อมูลจำนวน 33 คน ผู้วิจัยได้เรียนเชิญ ดร.อรทัย เกดภิบาล ดำรงตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนควนเมา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง เป็นวิทยากรดำเนินการในการวิเคราะห์ SWOT Analysis โดยการดำเนินการเพื่อสะท้อนความคิดของผู้ร่วมวิจัยให้มีความหลากหลาย แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ SWOT Analysis ออกเป็น 3 กลุ่ม ในการวิเคราะห์ ดังนี้

2.3.1 กลุ่มที่ 1 ดำเนินการวิเคราะห์ SWOT Analysis

ระดับบุคคล

2.3.2 กลุ่มที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์ SWOT Analysis

ระดับสายชั้น

2.3.3 กลุ่มที่ 3 ดำเนินการวิเคราะห์ SWOT Analysis

ระดับองค์การ

ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ระดับบุคคล

ปัจจัยภายใน

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (S)
<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น 2. กล้าแสดงความคิดเห็น 3. มีความพร้อมที่จะรับการพัฒนา 4. มีความตรงต่อเวลา 5. มีเหตุผลและมีความรับผิดชอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2. ขาดประสบการณ์การทำงาน 3. ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 4. ความรู้ไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบ 5. ขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดเพื่อนร่วมงานใหม่ๆ 2. สถานที่มีความพร้อม 3. ผู้ปกครองมีความพร้อม 4. นักเรียนมีความพร้อม 5. สภาพแวดล้อมพัฒนาอยู่เสมอ 6. มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย 7. มีแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีที่สืบค้นได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูมีภาระครอบครัวปัญหาเศรษฐกิจ 2. การเดินทางไกลระหว่างบ้านที่ทำงาน ไกลสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย 3. มีความเร่งรีบในการเดินทางไปและกลับ มีเวลาพบปะหรือกับเพื่อนร่วมงานน้อย

ปัจจัยภายนอก

ภาพประกอบ 10 ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ระดับบุคคล

ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ระดับสายชั้น

ปัจจัยภายใน

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (S)
<ol style="list-style-type: none"> 1. หัวหน้าสายให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ 2. เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 3. เชื้อเพลิงให้เกียรติผู้อาวุโสหรือหัวหน้าสายชั้น 4. แบ่งงานรับผิดชอบที่ชัดเจน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดการเรียนรู้งานและพัฒนางานร่วมกัน 2. ขาดการจัดลำดับภาระงาน ลำดับขั้นตอนยังไม่ชัดเจน 3. ครูบุคลากรบางส่วนขาดความตระหนักในบทบาทหน้าที่การทำงานร่วมกัน 4. ขาดการทำงานร่วมกันเป็นทีมและเครือข่ายสายชั้น
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
<ol style="list-style-type: none"> 1. สายชั้นเรียนเดียวกันอยู่ในอาคารเรียนเดียวกัน 2. การติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มมีความสะดวก 3. สภาพแวดล้อมน่าเรียนรู้ 4. มีการสื่อสารร่วมกันที่หลากหลาย 5. มีแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีที่สืบค้นได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูบางคนยังไม่กล้าตัดสินใจในการทำงาน 2. ครูเปลี่ยนงานบ่อยต้องพัฒนากันใหม่เสมอ

ปัจจัยภายนอก

ภาพประกอบ 11 ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ระดับสายชั้น

ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ระดับองค์การ

ปัจจัยภายใน

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (S)
<ol style="list-style-type: none"> มีเป้าประสงค์พันธกิจวิสัยทัศน์ชัดเจน ให้ความสำคัญในการพัฒนาครูและบุคลากร โครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มีความพร้อมของอาคารสถานที่ 	<ol style="list-style-type: none"> องค์กรขนาดใหญ่ขาดผู้มีความรู้ในการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ขาดบุคลากรที่มีความรู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา ขาดการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
<ol style="list-style-type: none"> มีการพัฒนาบุคลากรศึกษาดูงานเสมอ มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการและหน่วยงานอื่น 	<ol style="list-style-type: none"> มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบ่อย ไม่เอื้อต่อการพัฒนา พื้นที่เขตบริการไกลทำให้การร่วมติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองไม่ทั่วถึง

ปัจจัยภายนอก

ภาพประกอบ 12 ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ระดับองค์การ

จากการวิเคราะห์องค์การด้วย SWOT Analysis สามารถสรุปผลดังรายละเอียด ดังตาราง 16

ตาราง 16 สรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์การ (SWOT Analysis)

	ระดับบุคคล	ระดับสายชั้น	ระดับองค์การ
จุดแข็ง(S)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น 2. กล้าแสดงความคิดเห็น 3. มีความพร้อมที่จะรับการพัฒนา 4. มีความตรงต่อเวลา 5. มีเหตุผลและมีความรับผิดชอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หัวหน้าสายให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ 2. เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 3. เชื้อเพลิงให้เกียรติผู้อาวุโสหรือหัวหน้าสายชั้น 4. แบ่งงานรับผิดชอบที่ชัดเจน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเป้าประสงค์พันธกิจวิสัยทัศน์ชัดเจน 2. ให้ความสำคัญในการพัฒนาครูและบุคลากร 4. โครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน 5. มีความพร้อมของอาคารสถานที่
จุดอ่อน(S)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2. ขาดประสิทธิภาพการทำงาน 3. ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 4. ความรู้ไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบ 5. ขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดการเรียนรู้งานและพัฒนางานร่วมกัน 2. ขาดการจัดลำดับภาระงาน ลำดับขั้นตอนยังไม่ชัดเจน 3. ครูบุคลากรบางส่วนขาดความตระหนักในบทบาทหน้าที่การทำงานร่วมกัน 4. ขาดการทำงานร่วมกันเป็นทีมและเครือข่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. องค์กรขนาดใหญ่ขาดผู้มีความรู้ในการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง 2. ขาดบุคลากรที่มีความรู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา 3. ขาดการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 16 (ต่อ)

	ระดับบุคคล	ระดับสายชั้น	ระดับองค์การ
โอกาส (O)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดเพื่อนร่วมงานใหม่ๆ 2. สถานที่ที่มีความพร้อม 3. ผู้ปกครองมีความพร้อม 4. นักเรียนมีความพร้อม 5. สภาพแวดล้อมพัฒนาอยู่เสมอ 6. มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย 7. มีแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีที่สืบค้นได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สายชั้นเรียนเดียวกัน อยู่ในอาคารเรียนเดียวกัน 2. การติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มมีความสะดวก 3. สภาพแวดล้อมพัฒนาอยู่เสมอ 4. มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย 5. มีแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีที่สืบค้นได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการพัฒนาบุคลากรศึกษาดูงานเสมอ มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 2. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา 3. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ราชการ และหน่วยงานอื่น
อุปสรรค (T)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูมีภาระครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ 2. การเดินทางไกล ระหว่างบ้านที่ทำงาน ไกลสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย 3. มีความเร่งรีบในการเดินทางไปและกลับมีเวลาพบปะหรือกับเพื่อนร่วมงานน้อย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูบางคนยังไม่กล้าตัดสินใจในการทำงาน 2. ครูเปลี่ยนงานบ่อย ต้องพัฒนากันใหม่เสมอ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบ่อย ไม่เอื้อต่อการพัฒนาไกลสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย 2. พื้นที่เขตบริการไกล ทำให้การติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองไม่ทั่วถึง

จากตาราง 16 สรุปการวิเคราะห์จุดอ่อน (Weaknesses) จุดแข็ง (Strengths) และปัจจัยภายนอก คือ โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Treats) ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มหรือสายชั้น ระดับองค์การแต่ละระดับผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้กำหนด

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ตั้งตัวอย่างร่องรอยการวิเคราะห์ห้องศกการโดยใช้เทคนิคใช้เทคนิค SWOT Analysis บางส่วนของการบันทึกการประชุม ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 13 ภาพกิจกรรมการร่วมจัดทำ SWOT Analysis

จะเห็นได้จากความร่วมมือกันระดมความคิดเห็นร่วมกันของผู้ร่วมวิจัยสามารถสะท้อนแนวคิดในเทคนิคการนำเสนอแนวคิด SWOT Analysis ได้อย่างน่าสนใจและตรงประเด็นการพัฒนา อีกทั้งได้แนวคิดที่หลากหลายจากทุกๆ คน ดังจะเห็นได้จากแนวคิดของผู้ร่วมวิจัยบางส่วนดังต่อไปนี้

“...โรงเรียนเรามีความพร้อมของปัจจัยในทุกๆ ด้านครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง ต้องกล้าเปลี่ยนแปลง...” (ครูพิเศษบูรณาการ)

“...การทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นหัวใจหลักของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน เพราะจะสอนเด็กให้เก่งด้วยครูคนเดียวคงอยาก เพราะเด็กต้องพัฒนาร่วมกันต่อเนื่องทุกชั้นเรียนส่งต่อกันให้เกิดคุณภาพ...” (ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3)

“...โรงเรียนมีความพร้อมปัจจัยภายในเมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่นๆ โรงเรียน

ของเรามีความพร้อมมาก ครูต้องเร่งพัฒนาตนเองให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกันทุกคน และใส่ใจในการพัฒนาตนเองเสมอ สวมกับครูยุคศตวรรษที่ 21...” (ครูพิเศษพลศึกษา)

“...การพัฒนาการเรียนรู้ตามปัจจัยที่เอื้อทั้งโรงเรียน ผู้ปกครองถือว่าเป็นเรื่องที่ครูต้องยินดี หากแต่เพียงพวกเราช่วยกันพัฒนาตนเองให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพผลสัมฤทธิ์นักเรียนก็จะตามมาเอง...” (ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2)

“...การสอนทั้งวันอาจสอนไม่ตึกก็ได้ เพราะบางคนมีเทคนิคการสอนที่ดีพานักเรียนทำกิจกรรมไม่นานก็เข้าใจ ต่างกับครูบางคนสอนทั้งวันเด็กเบื่อไม่รู้เรื่อง เทคนิคการสอนที่หลากหลายจึงเป็นเรื่องสำคัญ...” (ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2)

“...ผู้ปกครองที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาการจัดการจัดกิจกรรมทำได้สะดวก แต่ก็ยังมีผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่อยู่กับตายาย การติดต่อสัมพันธ์กับครอบครัวก็เป็นเรื่องยาก...” (ครูประจำชั้นเตรียมอนุบาล)

“...ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการจัดการเรียนรู้ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพราะโรงเรียนเราถือว่ายึดถือการพัฒนาที่พร้อมทางเทคโนโลยีในทุกด้าน...” (ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3)

“...การพัฒนาภาษาอังกฤษดูเป็นเรื่องยากแต่สามารถพัฒนาได้ ถ้าเราช่วยกันพัฒนาจริงๆ นักเรียนบางคนสื่อสารได้หากครูช่วยกันพัฒนาภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง ควรฝึกภาษาอังกฤษต่อเนื่องร่วมกันทุกชั้นเรียน...” (ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1)

“...ครูต้องพัฒนาความเป็นผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายน่าสนใจเน้นการทำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียน...” (ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1)

“...การพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนต้องทำเพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนรู้ ให้ได้คำตอบการเรียนรู้ครูต้องแก้ปัญหาแต่ละปีที่แตกต่างกัน การวิจัยจึงน่าจะเป็นแนวทางการแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอนมีระบบ...” (ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2)

“...ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในเอื้อต่อการพัฒนา แต่การพัฒนาที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดคือการพัฒนาครู ซึ่งต้องร่วมมือกันต่อการพัฒนาในศตวรรษที่ 21...” (ครูพิเศษภาษาอังกฤษ)

ลักษณะการพัฒนาก้าวหน้าครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ก่อนการพัฒนา

นอกจากนี้ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันวิเคราะห์ จุดอ่อน (Weaknesses) จุดแข็ง (Strengths) และปัจจัยภายนอก คือ โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Treats) และร่วมกันวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาแล้ว ยังได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงลักษณะการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาล คำชะอีที่เป้าหมายของการวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบผลสำเร็จของการพัฒนาที่เกิดขึ้นเมื่อการพัฒนาดำเนินเสร็จสิ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ผู้วิจัยจะนำเสนอ ลักษณะการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนการพัฒนา ทั้งในระดับบุคคล ระดับสายชั้น และระดับองค์การ ดังต่อไปนี้

ระดับบุคคล

ในระยะแรกที่บุคลากรได้มาปฏิบัติงานร่วมกันในโรงเรียนอนุบาลคำชะอี แต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งระดับความรู้ความสามารถทักษะประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ทั้งการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และนอกจากนั้นบางส่วนยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องพัฒนาโดยการสอนให้น้อยลง (Teach Less) สร้างการเรียนรู้ให้มากขึ้น (Learn More) เปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานตลอดจนพัฒนาตนเองในการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานที่แตกต่างจากเดิมมุ่งเน้นการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีภาระงานในการเตรียมการสอนเพิ่มขึ้นและแตกต่างจากเดิม การใช้ภาษาอังกฤษ ครูบางส่วนไม่พยายามพัฒนาตนเอง ไม่อยากทำความเข้าใจมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกันที่ไม่ชัดเจน

ระดับสายชั้น

การรวมกลุ่มย่อยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในเบื้องต้นมีการรวมกลุ่มเฉพาะคนที่คุ้นเคยกันในสายชั้นเดียวกันไม่มีการแลกเปลี่ยนระหว่างชั้นเรียนอื่นๆ หัวหน้าสายชั้นขาดภาวะผู้นำไม่ยอมรับความรู้ความสามารถซึ่งกันและกัน การแบ่งงานภายในสายชั้นขาดการทำงานเป็นทีม

ระดับองค์การ

การพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการพัฒนาในช่วงแรกเกิดปัญหาเรื่องความชัดเจน เช่น แนวทางการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การจัดหลักสูตรการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร การวัดผลและประเมินผล

การใช้เครื่องมือสื่อสารเทคโนโลยี ตลอดจนการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไม่ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการสื่อสาร ขาดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

3. การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

จากการดำเนินการวิเคราะห์ห้วงการด้วยเทคนิค SWOT Analysis แล้วผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้นำข้อสรุปการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนา กำหนดกิจกรรมและโครงการในการพัฒนาผลการสนทนากลุ่มครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

3.1 การสนทนากลุ่มครั้งที่ 1

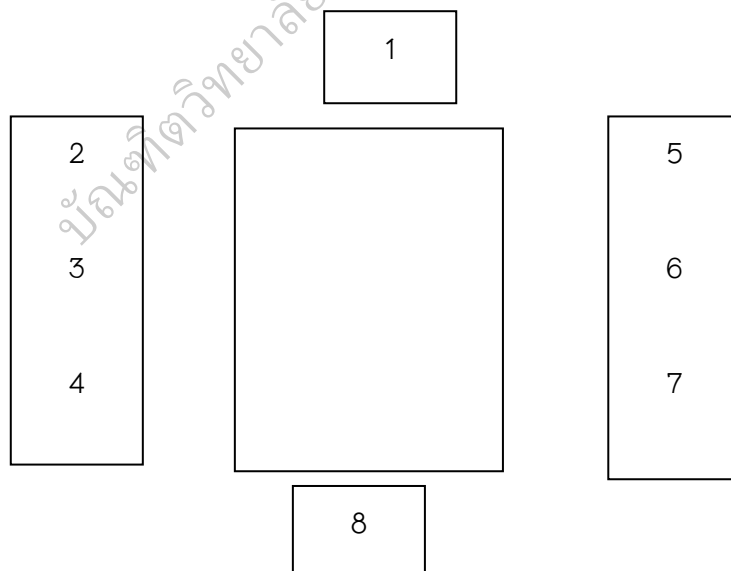
3.1.1 วันเวลาดำเนินการ วันที่ 21 เดือนพฤษภาคม 2560

3.1.2 สถานที่ห้องประชุมไฟสีสุกโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

3.1.3 ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้แก่ ครูและบุคลากรที่เป็นตัวแทนสายชั้นและผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการ 1 คน ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 3 คน หัวหน้าสายชั้น 3 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ดังต่อไปนี้

แผนผังแสดงที่นั่งของการสนทนากลุ่ม

ภาพประกอบ 14 แสดงที่นั่งการสนทนากลุ่ม

ตำแหน่งที่นั่งการสนทนากลุ่ม

หมายเลข 1 แทน นางประภาดา คนคล่อง	ผู้วิจัย
หมายเลข 2 แทน นางวิภารัตน์ บุตติวงศ์	ผู้อำนวยการ
หมายเลข 3 แทน นายจักรนรินทร์ ตู๋เซียงเพ็ง	รองผู้อำนวยการ
หมายเลข 4 แทน นางมะลิวรรณ อัจฉิชัย	รองผู้อำนวยการ
หมายเลข 5 แทน นางศศิมา คำนิ้งผล	รองผู้อำนวยการ
หมายเลข 6 แทน นางทรงสมัย บุรัตน์	หัวหน้าสายอนุบาล
หมายเลข 7 แทน นางเอื้องนภา สุวรรณไตรย์	หัวหน้าสายประถมต้น
หมายเลข 8 แทน นางสาวอัมพร ศรีหาบัว	หัวหน้าสายประถมปลาย

ในการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้นำเอาคุณลักษณะภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สังเคราะห์ได้เสนอต่อที่ประชุมเพื่อรวบรวมวิเคราะห์ดัชนีชี้วัดที่สำคัญสามารถตรวจสอบและวัดได้จริง โดยกำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่ม ดัชนีชี้วัดการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถประเมินได้ในระดับบุคคล คืออย่างไรดัชนีชี้วัดการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถประเมินได้ในระดับสายชั้น คืออย่างไร ดัชนีชี้วัดการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถประเมินได้ในระดับองค์การ คืออย่างไร

ผลการสนทนากลุ่มที่พิจารณาเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดที่สำคัญในระดับต่างๆ แสดงรายละเอียดดังตาราง 17

ตาราง 17 ดัชนีชี้วัดการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบ	ดัชนีชี้วัดภาวะผู้นำครู
1. การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	1. ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาประโยชน์เพื่อส่วนรวม
	2. พัฒนางานด้วยไหวพริบแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์
	3. มุ่งพัฒนางานด้วยความเพียรพยายามต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น
	4. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม

ตาราง 17 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ดัชนีชี้วัดภาวะผู้นำครู
2. การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง 2. ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเสมอ 3. ร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนเสริมกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน 4. ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน และแสดงบทบาทการเป็นผู้นำผู้ตามได้อย่างเหมาะสม
3. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดเห็น เกิดแรงบันดาลใจใฝ่เรียนรู้ 2. ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา
4. การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2. นำความรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น 3. ออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพวัดประเมินการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 4. วิเคราะห์และออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 2. แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุด

ตาราง 17 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ดัชนีชี้วัดภาวะผู้นำครู
6. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1. ใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถการสื่อความหมาย ได้อย่างถูกต้อง
	2. มีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมาบูรณาการ จัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	1. เห็นปัญหาการจัดการเรียนรู้ออกแบบแนวทางการ แก้ปัญหาอย่างมีระบบขั้นตอน
	2. นำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนไปใช้เพื่อการวิจัยและ พัฒนาผู้เรียน
	3. นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาจัดการเรียน การเรียนรู้ และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ

หลังจากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดดัชนีชี้วัดที่สำคัญของการพัฒนา ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และ ระดับองค์การและนำตัวบ่งชี้ทั้ง 21 รายการมารวมกันกำหนดแนวทางการพัฒนากิจกรรม การ ผลการดำเนินการประชุมสัมมนาอภิปรายร่วมกันของคณะผู้ร่วมวิจัย

ลำดับการประชุมสัมมนาพัฒนาบุคลากร เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาดูงาน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสัทยา ไส จังหวัดลพบุรี และโรงเรียนทิพรัตน์ จังหวัดตรัง การวิเคราะห์ SWOT Analysis จาก การดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัย โดยการกำหนดเป้าหมายการทำกิจกรรมที่ชัดเจนทำให้สามารถสรุปแนวคิด เพื่อแก้ปัญหาหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้ร่วมวิจัยประชุมกลุ่มย่อยได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้อง กันว่า สิ่งที่ต้องร่วมกันแก้ปัญหาพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะเห็นได้จากการสนทนากลุ่มได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้ 1) การมีภาวะผู้นำ

การเปลี่ยนแปลง 2) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน 3) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด 4) การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 6) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความคิดเห็นของครูต่อการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการสะท้อนความคิดตามตัวบ่งชี้ดังนี้

- 1) ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาประโยชน์เพื่อส่วนรวม
- 2) พัฒนางานด้วยไหวพริบและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- 3) มุ่งพัฒนางานด้วยความเพียรพยายามต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น
- 4) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้คุณธรรมและจริยธรรม

“...ครูต้องตระหนักช่วยกันพัฒนาพัฒนาตนเองต้องเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพราะโลกเทคโนโลยีพัฒนาทุกวันนักเรียนสนใจ สนุกกับการเรียนรู้รอบด้านมากกว่าการนั่งฟัง...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

“...การพิจารณาการทำงานร่วมกันควรเป็นหน้าที่ของครูสายชั้นในการประเมินเป้าหมายและความสำเร็จของงาน ตลอดจนการวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างไตร่ตรองพิจารณาให้เหมาะสมกับแผนปฏิบัติงานประจำปี...”

(หัวหน้าสายประถมปลาย)

“...ครูต้องเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานไปพร้อมๆ กับนักเรียนเพราะเชื่อว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือการย้อนกลับไปคิดเหมือนอดีตคือเรียนแบบปฏิบัติและพัฒนาร่วมกันกับครู...”

(หัวหน้าสายชั้นประถมต้น)

“...การสร้างแรงบันดาลใจ สำคัญกว่าการสอนตามที่อบรมมามันใช้ค่ะ เพราะครูพูดไปเถอะถ้านักเรียนไม่อยากรู้ก็สอนให้เก่งไม่ได้ ครูจึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากกว่าการบังคับซึ่งก็เป็นเรื่องที่ยากและทำทนาย...”

(หัวหน้าสายอนุบาล)

องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน มีการสะท้อนความคิดตามตัวบ่งชี้ดังนี้ 1) ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง 2) ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเสมอ 3) ร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนเสริมกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน 4) ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน และแสดงบทบาทการเป็นผู้นำผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

“...ครูต้องพัฒนาตนเองคือการพัฒนาทั้งการสอนและการพัฒนาตนเอง สม่่าเสมอ ทั้งการเรียนรู้มาพัฒนาการสอน การเปิดใจรับการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การร่วมกัน สะท้อนการทำงานร่วมกัน วิเคราะห์การเรียนรู้ร่วมกัน...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

“...ครูควรส่งเสริมให้กำหนดเป้าหมายของตนเอง ครูต้องหาเทคนิค วิธีการพัฒนาตนเอง ทั้งผ่านสื่อเทคโนโลยีที่สะดวกและประหยัดก็ได้...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายอาคารสถานที่)

“...การทำงานบางครั้งต้องอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะการทำงานต้องมีปัญหาเสมอ ไม่มีการทำงานใดไม่มีปัญหา แต่ควรเล่าให้พี่ๆ ฟังเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา เพราะส่วนมากคนที่มิประสบการณ์จะแก้ปัญหาได้ดีกว่า...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

“...ครูทุกคนโดยเฉพาะโรงเรียนของเรามีคุณธรรมจริยธรรมต่อหน้าที่ และจิตสำนึก ซึ่งโดยคำว่า ครู ทุกคนจะต้องมีจริยธรรมต่อตนเอง อดทนต่อภาระหน้าที่ การงานและรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อเด็กเพื่อนร่วมงานตลอดจนผู้ปกครอง คนมาเป็นครู จะต้องทุกขณะจิต ซึ่งซึมซับผ่านกิจกรรมทางสังคมโดยอัตโนมัติ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานบุคคลและงบประมาณ)

“...โรงเรียนของเรามีการทำงานร่วมกับเครือข่าย จึงมีการแลกเปลี่ยนการทำงานกันบางครั้งเรามีทรัพยากรก็ต้องอาสาทำ บางอย่างเราไม่พร้อมเราก็ขอความร่วมมือเครือข่ายคิดว่า เราได้ทั้งการเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงาน...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด มีการสะท้อนความคิดตามตัวบ่งชี้ดังนี้ 1) จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดเห็นเกิดแรงบันดาลใจใฝ่เรียนรู้ 2) ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา

“...ครูควรตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะพฤติกรรมนักเรียนเปลี่ยนไปจากอดีต ความสนใจก็เปลี่ยนครูต้องเปลี่ยนแปลงการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมในไทยแลนด์ 4.0 มากขึ้น...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป)

“...การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดจำเป็นต้องมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเกิดแรงบันดาลใจเพื่อให้เกิดทักษะการคิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดต้องเรียนรู้นอกตำราเรียน ต้องให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นได้แสดงออกทางความคิดอยู่เสมอ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

“...การพัฒนาทักษะการคิด ควรเริ่มต้นตั้งแต่ชั้นอนุบาล ฝึกกล้าพูดกล้าเจรจา ถ้าอย่างนั้นโตมาค่อยฝึกก็ยากการพัฒนาการคิดในวัยอนุบาลต้องผ่านการเล่น การฝึกเกมสร้างสถานการณ์ที่หลากหลายถ้าจะพูดถึงทักษะการคิด ก็น่าจะทั้งคิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การคิดแปลกใหม่ หลากหลายและการคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อฝึกการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

“...การฝึกทักษะการคิดเป็นเรื่องจำเป็นในยุคปัจจุบัน เพราะการเล่นปัจจุบันเป็นการเล่นเกมผ่านโทรศัพท์มือถือมากกว่า ซึ่งต่างกับอดีตที่มีการเล่นชายของเล่นชิงช้าเหล็ก หรือการสร้างสถานการณ์บทบาทสมมติส่งผลให้เด็กยุคปัจจุบันขาดทักษะการคิด จึงควรส่งเสริมอย่างยิ่งครูควรมีการอบรมพัฒนาเพิ่มเติมในการออกแบบกิจกรรมการสอนคิดให้นักเรียนเพื่อสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจมากขึ้น...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

“...การพัฒนาทักษะการคิดเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับการเรียนการสอนทุกยุคสมัยมากกว่า เพราะแต่เดิมที่การเรียนรู้อยู่กับธรรมชาติ นักเรียนได้คิดพัฒนาตนเองเสมอ แต่ปัจจุบันสื่อเกมเทคโนโลยีมาแบบปรุ่งสำเร็จ ซึ่งคิดว่าเดิมเราเรียนผ่านการคิดแต่ปัจจุบันมันลดลงเพราะปัจจัยอื่นๆ เข้ามาแทรกการออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเรื่องที่ต้องตระหนักการออกแบบสอนอะไรซ้ำๆ นักเรียนยุคไหนก็ไม่สนุก...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป)

องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีการสะท้อนแนวคิดตามตัวบ่งชี้ดังนี้ 1) ครูมีความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) ครูสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3) ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 4) ครูมีการวิเคราะห์และออกแบบการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

“...ครูควรมีการนำสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงมาออกแบบการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนนำความรู้ไปพัฒนาตนเองในชีวิตจริงได้ การสอนตามสภาพจริง หรือการใช้สถานการณ์จริงมาออกแบบการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสนใจการเรียนมากขึ้นและเห็นคุณค่าการเรียนรู้ในเนื้อหานั้น “การออกแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การวิเคราะห์เหตุการณ์สถานการณ์เป็นเรื่องราวต่างๆ ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด...”

(หัวหน้าสายอนุบาล)

“...การออกแบบการเรียนรู้ครูต้องคำนึงถึงสภาพจริงที่ต้องมองเห็นความแตกต่างของพื้นที่ สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนแต่ละแห่ง ท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ตลอดถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เราพัฒนาบอยจากกิจกรรมทางสังคม และอีกอย่างได้ขึ้นชื่อว่าเป็นครูคุณธรรมจริยธรรมเกิดขึ้นในตัวบุคคลที่วัดค่ายาก...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

“...ครูที่สอนในยุคปัจจุบันต้องเป็นนักออกแบบการเรียนรู้ที่ไม่น่าเบื่อ น่าสนใจ สนุกสนานทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

องค์ประกอบที่ 5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีการสะท้อนความคิดตามตัวบ่งชี้ดังนี้ 1) ครูมีความสามารถในการเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 2) ครูมีความสามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

“...การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การใช้เทคโนโลยีครูต้องแสวงหาความรู้ที่หลากหลายด้วยวิธีการที่น่าสนใจการเรียนผ่านเทคโนโลยีทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้มากขึ้น...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

“...นอกจากการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีของนักเรียน ยังเป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลายของครูด้วยสามารถสืบค้นหาความรู้พัฒนาตนเองได้เสมอ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป)

องค์ประกอบที่ 6 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีการสะท้อนความคิดตามตัวบ่งชี้ดังนี้ 1) ครูในการใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสม 2) ครูใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

“...ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความสำคัญในศตวรรษที่ 21 ครูควรพัฒนาตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารด้วยเพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลของโลกยุคศตวรรษที่ 21 ยุคไร้พรมแดน นักเรียนยุคศตวรรษที่ 21 ควรสื่อสารภาษาอังกฤษ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

“...การใช้ภาษาอังกฤษต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก แต่ครูยังไม่ค่อยเก่งค่ะ...”

(หัวหน้าสายอนุบาล)

องค์ประกอบที่ 7 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการสะท้อนความคิดตามตัวบ่งชี้ดังนี้ 1) ครูมีความสามารถและความเข้าใจแยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวมประมวลผลหาข้อสรุปอย่างเป็นระบบ 2) ครูสามารถนำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนไป

ใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน 3) ครูสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน

“...การพัฒนาอย่างมีหลักการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเหตุผลการแก้ปัญหาชัดเจนการออกแบบวิจัยในชั้นเรียนถ้ามองเพื่อแก้ปัญหาจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนมาก การแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอนเป็นการดีแต่ควรลดขั้นตอนเรื่องความถูกต้องของรูปแบบเน้นการนำไปใช้มากกว่า...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

“...การพัฒนานักเรียนเป็นหน้าที่ของครูแต่ครูควรคิดอย่างมีระบบ...”

(นางอัมพร ศรีหาบัว หัวหน้าสายประถมศึกษาตอนปลาย)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับแนวคิดของครูผู้ร่วมวิจัยในการได้มาซึ่งองค์ประกอบที่เหมาะสมในการใช้เพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยองค์ประกอบการผู้ร่วมวิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันจากการร่วมประชุมหารือ พบว่า

“...การมีส่วนร่วมในการทำงานมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงที่ตนเองคือการแข่งขันกับตนเองที่ต้องเอื้อเพื่อเพื่อนร่วมงาน เมื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยต้องมีความสุขทั้งตัวเองและผู้ร่วมงาน...”

(หัวหน้าสายอนุบาล)

“...การเป็นผู้นำน่าจะหมายถึงการร่วมกันคิด ร่วมกันทำงานไม่ใช่เพียงรอการตัดสินใจหรือการบอกต่อของผู้บริหาร เพราะเรากำลังพัฒนางานร่วมกัน...”

(หัวหน้าสายประถมศึกษาตอนปลาย)

“...การมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ครูทุกคนมีอยู่ในตัวแล้ว หากคนไม่มีคุณธรรมไม่ควรที่จะมาประกอบอาชีพครู...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

“...คนที่เรียนจบครูหรือคนที่มุ่งประสงค์มาเป็นครู ต้องมีคุณธรรมในตนเอง มันคือจิตสำนึกที่มีเฉพาะบุคคล การจะบอกว่ามีหรือไม่มีวัดได้ยาก จากการสังเกตแล้วครูโรงเรียนของเราไม่มีใครที่แสดงถึงการขาดคุณธรรม โดยมากจะมากจนต้องหาวิธีการที่เด็กขาดมั่ง ในมุมมองที่ครูใจดีเกินไป...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

“...การมีส่วนร่วมในการทำงาน ก็ถือเป็นพื้นฐานการทำงานร่วมกัน ไม่มีใครที่ทำงานเดียว การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ต้องเปลี่ยนทั้งตนเองและเพื่อนร่วมงานที่สามารถทำงานประสานกันได้อย่างมีคุณภาพและการมีส่วนร่วมในการทำงานตัวบ่งชี้ใกล้เคียงกับการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน การพัฒนาตนเองของครูควรพัฒนาในทุกด้านทั้งบทบาทผู้นำและผู้ตามไปพร้อมๆ กัน...”

(หัวหน้าสายประถมศึกษาตอนปลาย)

3.2 การสนทนากลุ่มครั้งที่ 2

พัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 ระยะเวลาในการดำเนินการ ในวันที่ 23 – 24 เดือน พฤษภาคม 2559

3.2.2 สถานที่ ห้องประชุมไฟสีสุก โรงเรียนอนุบาลคำชะอี อำเภอดมฺกดาหาร

3.2.3 ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้แก่ ครูและบุคลากรที่เป็นตัวแทนสายชั้น และผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลชุดเดิมกับการประชุมในครั้งที่ 1

3.2.4 ประเด็นในการสนทนากลุ่มมีดังนี้

3.2.4.1 ดัชนีชี้วัดที่จะทำให้การพัฒนาบรรลุถึงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้งระดับบุคคล ระดับสายชั้น และระดับโรงเรียนจะใช้วิธีการอย่างไรและกำหนดกิจกรรมอะไรบ้าง

3.2.4.2 ผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางเพื่อใช้เป็นหลักจาก 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ โดยกำหนดวิธีการพัฒนาที่ผู้วิจัยศึกษาเอกสารมาให้ผู้ร่วมวิจัยออกแบบโครงการกิจกรรมด้วยวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำได้ 6 วิธี ดังนี้ 1) การศึกษา

ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การศึกษาดูงาน 4) การฝึกปฏิบัติจริง 5) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 6) การประชุมกลุ่มย่อย

3.3 ผลการออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเป็นหลักในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้ง 7 องค์ประกอบ โดยลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.1 กำหนดปฏิทินวงรอบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ปฏิทินวงรอบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

วัน เดือน ปี	โครงการกิจกรรม	การดำเนินการ
25 พฤษภาคม 2559 ถึง 13 มิถุนายน 2559	วิจัยวงรอบที่ 1 ขั้นที่ 1 (Diagnose) การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาตามองค์ประกอบที่กำหนดขึ้นร่วมกันเป็นวิทยากรจากบุคลากรภายในโรงเรียนและเชิญวิทยากรภายนอกแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกัน
13 มิถุนายน 2559 ถึง 1 ตุลาคม 2559	วิจัยวงรอบที่ 1 ขั้นที่ 2 (Act)	ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการร่วมกันตามโครงการกิจกรรมการ
	โครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	พัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
มิถุนายน 2559 ถึง ตุลาคม 2559	วิจัยวงรอบที่ 1 ขั้นที่ 3 (Measure) วัดผล	ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการร่วมกันวัดผลโครงการกิจกรรม
ตุลาคม 2559	วิจัยวงรอบที่ 1 ขั้นที่ 4 (Reflect) สะท้อนผลโครงการกิจกรรมการ	จัดสนทนากลุ่ม(Focus group discussion)เพื่อพิจารณาโครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อ

ตาราง 18 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	โครงการกิจกรรม	การดำเนินการ
	พัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและโครงการที่ต้องปรับปรุงพัฒนา
พฤศจิกายน 2559	วิจัยวงรอบที่ 2 ขั้นที่ 1 (Diagnose) โครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	จัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)โครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จะคงสภาพดำเนินการต่อไปเพื่อพัฒนาการเรียนจัดการเรียนรู้และโครงการที่ต้องปรับปรุงพัฒนาหรือโครงการที่เกิดขึ้นใหม่ถ้าไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย ความสำเร็จที่กำหนด
พฤศจิกายน 2559 ถึง กุมภาพันธ์ 2560	วิจัยวงรอบที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Act) โครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการร่วมกันตามโครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
พฤศจิกายน 2559 ถึง มีนาคม 2560	วิจัยวงรอบที่ 2 ขั้นที่ 3 (Measure) วัดผลโครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการร่วมกันวัดผล โครงการกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ตาราง 18 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	โครงการกิจกรรม	การดำเนินการ
มีนาคม 2560	วิจัยวงรอบที่ 2 ขั้นที่ 4 (Measure) สะท้อนผล โครงการกิจกรรมการพัฒนา ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการ ร่วมกันสรุปผลที่ได้จากการ ดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนา ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ตาราง 18 วงรอบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยการกำหนด 2 วงรอบ ในส่วนของการกำหนดวันเวลาเป็นการกำหนดพอสังเขปอาจมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาหรือเพิ่มเติมการปฏิบัติการแต่ละวงรอบขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้ร่วมวิจัยทราบพร้อมทั้งมีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการเพื่อให้การ ปฏิบัติตามปฏิทินมีความสะดวกและคำนึงถึงประสิทธิภาพของการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ตามวัตถุประสงค์หลัก ของการวิจัย

3.3.2 กำหนดปฏิทินการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพื่อการพัฒนา ภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้ง 7 องค์ประกอบ ดังปรากฏในตาราง 19

ตาราง 19 ปฏิทินการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้ง 7 องค์ประกอบ

วัน เดือน ปี	เนื้อหา กิจกรรม	วิทยากร
25 พฤษภาคม 2559 ถึง 3 มิถุนายน 2559	การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ การคิด	สายชั้นประถมต้น
28 พฤษภาคม 2559	การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนรู้	รองผู้อำนวยการ นายจักรนรินทร์ ตู๋เซียงเพ็ง

ตาราง 19 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	เนื้อหา กิจกรรม	วิทยากร
5 - 6 มิถุนายน 2559	การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	T.Dindo และวิทยากร ผู้ใหญ่บึก
12 มิถุนายน 2559 เวลา 09.00 - 12.00น.	การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	สายชั้นประถมปลาย
12 มิถุนายน 2559 เวลา 13.00 - 16.00น.	การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน	สายชั้นอนุบาล
13 มิถุนายน 2559 เวลา 09.00 - 12.00น.	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	รองผู้อำนวยการฝ่าย วิชาการ นางมะลิวรรณ อัจฉริย์
13 มิถุนายน 2559 เวลา 13.00 - 16.00น.	การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	สายชั้นประถมปลาย

ปฏิทินการการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอีทั้ง 7 องค์ประกอบ ลำดับเนื้อหาการอบรมตามความเหมาะสมของกิจกรรมและตามความสะดวกของวิทยากร มีความยืดหยุ่นเพื่อแก้ปัญหาในการบริหารจัดการ

3.3.3 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาและวิธีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ

เมื่อดำเนินการกำหนดปฏิทินผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดเนื้อหาและผู้รับผิดชอบในการพัฒนาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ตาราง 20 โครงสร้างเนื้อหาและวิธีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ

หน่วยการพัฒนา	เนื้อหาสาระ	วิธีการพัฒนา
1. การมีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง	-ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง -ลักษณะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	1. การศึกษาด้วยตัวเอง 2. การประชุม เชิงปฏิบัติการ
2. การพัฒนา ตนเองและเพื่อน ร่วมงาน	-ลักษณะของการการพัฒนาตนเองและเพื่อน ร่วมงาน -ความสำคัญของการพัฒนาตนเองและเพื่อน ร่วมงาน -ผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาตนเองและ เพื่อนร่วมงาน	1. การประชุม เชิงปฏิบัติการ
3. การจัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนา ทักษะการคิด	-ความหมายและประเภทของทักษะการคิด -หลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาทักษะการคิด -แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ การคิด	1. การศึกษาด้วยตัวเอง 2. การฝึกปฏิบัติการ
4. การวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียน การสอน	-ความหมายจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง -การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง -การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	1. การศึกษาด้วยตัวเอง 2. การฝึกปฏิบัติการ
5. การใช้เทคโนโลยี เพื่อการจัดการ เรียนรู้	-ความหมายเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ -หลักการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ -ประโยชน์การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนรู้	1. การฝึกอบรม 2. การฝึกปฏิบัติการ
6. การใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร	-หลักการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร -กิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1. การฝึกอบรม 2. การฝึกปฏิบัติการ

ตาราง 20 โครงสร้างเนื้อหาและวิธีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำครู เพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ การได้มาซึ่งขอบข่ายการพัฒนา โดยการระดมความคิดเห็นร่วมกันและออกแบบการกำหนดเนื้อหาสาระ การกำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาบุคลากรร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ สิ่งที่ต้องการพัฒนา ความคิดเห็น การแสดงออกทางความคิดเห็นร่วมกัน การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา ความเป็นไปได้ตลอดจนการออกแบบการพัฒนา ตามบริบทและปัญหาการพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาบุคลากรในการ มุ่งเน้นสู่วัตถุประสงค์ของเป้าหมายการพัฒนาคือภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ของบุคลากรในองค์การโรงเรียนอนุบาลคำชะอีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม รวมถึงการเสนอรายชื่อวิทยากรในบางเนื้อหาที่ต้องการวิทยากรให้ความรู้ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำ ชะอี

3.3.4 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการ พัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้ง 7 องค์ประกอบ

ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดโดยการจัดกิจกรรมเพื่อแนวทางการ ออกแบบพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้ง 7 องค์ประกอบโดยออกแบบแนวทางการ จัดกิจกรรมพัฒนาดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาภาวะผู้นำ ครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

กิจกรรมที่	หน่วยที่	แนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนา
1	การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	1. ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ชี้แจงกิจกรรมกลุ่ม เรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2. แบ่งกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัย 4 กลุ่ม ดังนี้ ความหมายของภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2 กลุ่ม ลักษณะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2 กลุ่ม

ตาราง 21 (ต่อ)

กิจกรรมที่	หน่วยที่	แนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนา
		3. แต่ละกลุ่มค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารความรู้ (ดำเนินการประมาณ 30 นาที) 4. นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (ดำเนินการ 2 ชั่วโมง) 5. ร่วมกันออกแบบโครงการกิจกรรมเพื่อการพัฒนา
2	การพัฒนาตนเอง และเพื่อนร่วมงาน	1. ประชุมแจ้งจุดประสงค์การจัดกิจกรรม 2. แบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม อภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ลักษณะของการพัฒนาตนเองและเพื่อน ร่วมงาน กลุ่มที่ 2 ความสำคัญของการพัฒนาตนเองและ เพื่อนร่วมงาน กลุ่มที่ 3 ผลที่เกิดจากการพัฒนาตนเองและเพื่อน ร่วมงาน 4. ร่วมกันออกแบบโครงการกิจกรรมเพื่อการพัฒนา(ดำเนินการ 2 ชั่วโมง)
3	การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะ การคิด	1. ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. ผู้รับการพัฒนางานที่มอบหมายเป็นรายบุคคล ล่วงหน้าให้เลือกสื่อตัวอย่างการสอนจาก อินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21 มานำเสนอโดยจะได้ ตัวอย่างทั้งสิ้น 28 ตัวอย่างการเรียนรู้ใช้เวลาในการ นำเสนอวันละ 3 ตัวอย่าง

ตาราง 21 (ต่อ)

กิจกรรมที่	หน่วยที่	แนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนา
		3. สรุปรูปแนวคิดโดยการเลือกการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน อนุบาลคำชะอี (รวมเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง รวมการนำเสนอ ทั้งสิ้น 2 สัปดาห์หลังเลิกงาน)
4	การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	1. ประชุมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แบ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยออกเป็น 3 กลุ่ม 2. แต่ละกลุ่มเลือกวิธีการนำเสนอการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3. ประชุมนำเสนอผลการเลือกรูปแบบ วิธีการ หรือเทคนิคต่างๆ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (ใช้เวลา 3 ชั่วโมง)
5	การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	1. ระดมแนวคิดในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมในการใช้งานด้านเทคโนโลยี พร้อมนัดหมายวันมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีวิทยากร นายจักรนรินทร์ ตู๋เซียงเพ็ง รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป 2. ผู้ร่วมวิจัยรับอบรมพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3. สรุปรูปความรู้ที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสะท้อนความคิดเห็น (ใช้เวลาดำเนินการในวันหยุดวันเสาร์ใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง)

ตาราง 21 (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยที่	แนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนา
6	การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. เชิญวิทยากร (ที่ม่นักวิจัยภายนอก) บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รับฟังและให้ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน 2. ผู้รับการพัฒนาออกแบบกิจกรรมที่จัดในชั้นเรียนของตัวเอง ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไข 3. ประชุมนำเสนอผลการเลือกรูปแบบ วิธีการ หรือเทคนิคต่างๆ สำหรับนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จากนั้นช่วยกันสรุปสาระสำคัญประจำหน่วย และสะท้อนความคิดเห็น (ใช้เวลาในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์)
7	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ วิทยากรในการออกแบบกิจกรรมคือ นางมะลิวรรณ อาจิวิชัย 2. เสนอตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนและร่วมกันออกแบบรูปแบบวิจัยในชั้นเรียน (ดำเนินการในวันหยุดวันเสาร์ ใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง) 3. ผู้รับการพัฒนาปฏิบัติการงานเป็นรายบุคคล 4. ประชุมนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาที่เลือกมาทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากนั้นช่วยกันสรุปสาระสำคัญ

จากตาราง 21 แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันการออกแบบแนวทางการพัฒนาวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย ทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรมเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถปรับเปลี่ยนตามความคิดเห็นเพื่อพัฒนา

รวมทั้งการเพิ่มหรือลดจำนวนกิจกรรมในโครงการครูผู้รับผิดชอบในโครงการกิจกรรมปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มลดกิจกรรมการดำเนินการพัฒนาได้ตามความเหมาะสม

3.3.5 กำหนดโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ผู้ร่วมวิจัยดำเนินการในการสนทนากลุ่มย่อยครั้งที่ 2 ร่วมวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโดยการกำหนดโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี ดังแสดงในตาราง 22

ตาราง 22 ตารางโครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

โครงการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา ดำเนินการ
1. โครงการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง 1.1 กิจกรรมหนึ่งครูหนึ่งนวัตกรรมการเรียนรู้ 1.2 กิจกรรมครูดีศรีอนุบาล	นางสาวรุ่งฤดี เสียงล้ำ	พฤษภาคม-กันยายน
2. โครงการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน 2.1 กิจกรรมพี่ เพื่อน น้อง 2.2 กิจกรรมรับขวัญเพื่อนใหม่	นางเอื้องนภา สุวรรณไตรย์	พฤษภาคม-กันยายน
3. โครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด 3.1 กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ PBL 3.2 กิจกรรม Mind Mapping 3.3 กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	นางสาวจิราภรณ์ บุญจำ	พฤษภาคม-กันยายน
4. โครงการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 4.1 กิจกรรมProject approach 4.2 กิจกรรม Problem based learning	นางวริตา แก้วกิ่ง	พฤษภาคม-กันยายน

ตาราง 22 (ต่อ)

โครงการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา ดำเนินการ
5. โครงการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5.1 ประกวดสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 5.2 ห้องสมุด ICT	นายจักรนรินทร์ คู่เชียงเพ็ง	พฤษภาคม- กันยายน
6. โครงการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 6.1 พัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 6.2 ห้องเรียน EIS	นางสาวอัมพร ศรีหาบัว	พฤษภาคม- กันยายน
7. โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 7.1 หนึ่งครูหนึ่งวิจัยในชั้นเรียน 7.2 วิจัยดีเด่นเน้นการปฏิบัติจริง	นางมะลิวรรณ อัจฉริยะ	พฤษภาคม- กันยายน

ตาราง 22 ตารางโครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี จากการสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 (Focus group) มีการออกแบบ 7 โครงการ 15 กิจกรรม เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 ตามองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ โดยการดำเนินการออกแบบกิจกรรม ผู้ร่วมวิจัยสามารถเพิ่มเติมหรือตัดออกจากรายการที่กำหนดได้ตามความเหมาะสมของการพัฒนาเพื่อนำสู่การจัดกิจกรรมตามเป้าหมายคาดหวังที่ตั้งไว้สูงสุด

4. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop)

การดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันออกแบบรายละเอียดของโครงการที่ผู้วิจัยใช้ในการพัฒนาภาวะครูเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี โดยประเด็นสำคัญจะได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ คือ จุดมุ่งหมายของการพัฒนา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จและ

เป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งก่อนที่จะจัดทำรายละเอียดของโครงการดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 นำผลการวิเคราะห์องค์การ (SWOT Analysis) ผลการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เสนอต่อสมาชิกผู้ร่วมวิจัยเพื่อปรับลดเพิ่มกิจกรรมที่สำคัญ ซึ่งผู้ร่วมวิจัยรับทราบและให้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

4.2 จัดตั้งทีมงานที่จะร่วมประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งทีมงานชุดนี้ประกอบด้วย ผู้วิจัยจำแนกตามสายชั้น ตามรายชื่อดังแสดงตาราง 23

ตาราง 23 รายชื่อผู้ร่วมวิจัยแบ่งตามสายชั้น

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สายชั้น
1	นางสมคิด ใจมั่น	ครูประจำชั้นเตรียมอนุบาล	อนุบาล
2	นางนิสา รัตนวงศ์	ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1/1	อนุบาล
3	นางสาวยุภาพร สุวรรณพันธ์	ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1/2	อนุบาล
4	นางสาวประภากร ประชานันท์	ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1/3	อนุบาล
5	นางสาวทิชากร เมืองโคตร	ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2/1	อนุบาล
6	นางสาวพฤกษา มหาอุป	ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2/2	อนุบาล
7	นางสาวทิพย์สุดา ศรีสมบุญพงศ์	ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2/3	อนุบาล
8	นางทรงสมัย บุรัตน์	ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3/1	อนุบาล
9	นางอนุสรณ์ ไคสาสุ	ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3/2	อนุบาล
10	นางสาวจิตรดา คนเพียร	ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3/3	อนุบาล
11	นายอาดเนย์ วงศ์มหาเทพ	ครูพิเศษบูรณาการ	อนุบาล
11	นางสาวศรีบุญเรือง จันทะรักษ์	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1	ประถม
12	นางสาวเจนจิรา ไส้จันทิก	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2	ประถมต้น
13	นางเอื้องนภา สุวรรณไตรย์	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3	ประถมต้น
14	นางสาววริดา แก้วกิ่ง	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1	ประถมต้น
15	นางสาวชลธิชา นาคประเสริฐ	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2	ประถมต้น
16	นางสาวรุ่งฤดี เสียงล้ำ	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3	ประถมต้น
17	นางสาวจุฑามาศ ปัทม	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1	ประถมต้น

ตาราง 23 (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สายชั้น
18	นางสาวพรสุดา ริกำแก	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2	ประถมต้น
19	นายอนุพงศ์ ผิวขำ	ครูพิเศษว่ายน้ำ	ประถมต้น
20	นางสาวนฤมล สายปุงคล้า	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1	ประถมปลาย
21	นางขวัญเรือน วงค์สะอาด	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2	ประถมปลาย
22	นางสาวอำพร ศรีหาบัว	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1	ประถมปลาย
23	นางสาวรัชฎาภรณ์ สุพร	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2	ประถมปลาย
24	นางสาวจิราภรณ์ บุญจำ	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1	ประถมปลาย
25	นางสาวธัญญารัตน์ วงค์สะอาด	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2	ประถมปลาย
27	Mr.Dindo Bartolome	ครูพิเศษภาษาต่างประเทศ	ประถมปลาย
28	นายรัตนพ หนองสูง	ครูพิเศษดนตรี	ประถมปลาย

5. ออกแบบโครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ผู้ร่วมวิจัยประชุมเชิงปฏิบัติการออกแบบโครงการกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ได้วิเคราะห์โครงการกิจกรรมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี

6. ออกแบบเครื่องมือประเมินโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เครื่องมือการประเมินดังต่อไปนี้

6.1 แบบประเมินภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี ประเมินตามองค์ประกอบตัวบ่งชี้การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6.2 แบบสอบถามผู้ร่วมวิจัยการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการกิจกรรม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

6.3 แบบสัมภาษณ์ครูบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประเมินผล

การดำเนินงานโครงการกิจกรรมตามองค์ประกอบตัวบ่งชี้การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6.4 แบบสังเกตพฤติกรรมครูบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรมตามองค์ประกอบตัวบ่งชี้การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้รวบรวมโครงการทั้งหมดมาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการโรงเรียนอนุบาลคำชะอี เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มอบให้หัวหน้าสายและครูประจำชั้น เพื่อใช้เป็นคู่มือในการดำเนินกิจกรรมต่อไป ดังแสดงรายละเอียดโครงการซึ่งการดำเนินการตามรายละเอียดของโครงการให้ดำเนินการในขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อออกแบบแนวทางการพัฒนาตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการรายละเอียดโครงการต่างๆ มีดังภาคผนวก ค

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสามารถสรุปผลการศึกษามีปัญหาและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ครูต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเองพัฒนาตนเองเพื่อความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ
2. ครูต้องเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน
3. ครูต้องคิดวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา
4. ครูต้องพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะการคิด สร้างแรงบันดาลใจแห่งการเรียนรู้ การสร้างจิตสำนึกเป็นเพื่อให้เกิดการอยากพัฒนาตนเอง
5. ครูต้องแก้ปัญหการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยอย่างสร้างสรรค์
6. ครูต้องพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายมีการใช้เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ
7. ครูต้องพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อเป็นแบบอย่างทางการเรียนรู้กับนักเรียน

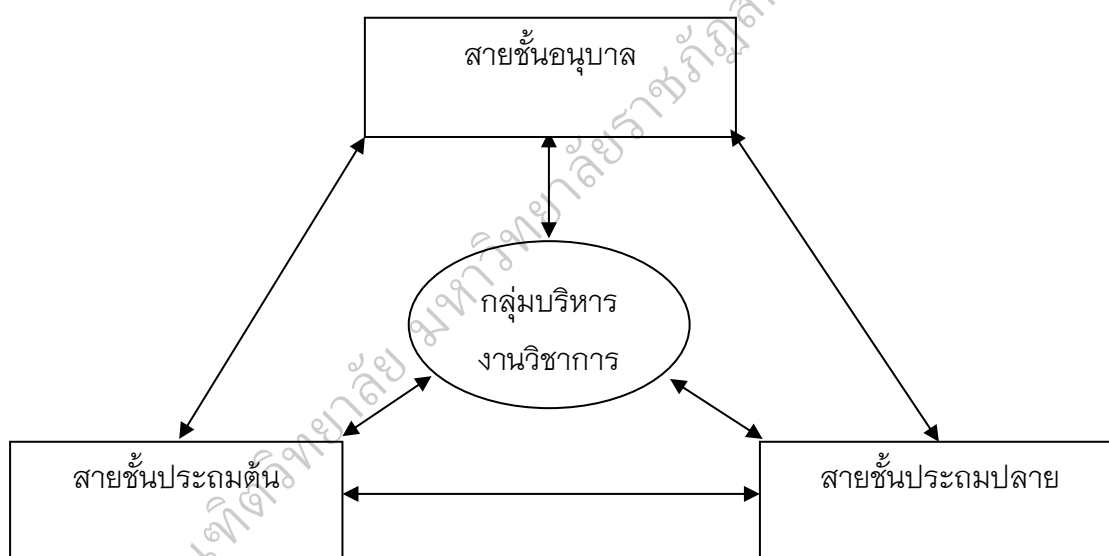
ขั้นที่ 2 ดำเนินการ (Act)

หลังจากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันดำเนินการทำแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนอนุบาลคำชะอี กำหนดขั้นตอนรายละเอียดโครงการกิจกรรมอย่างชัดเจนผู้ร่วม

วิจัยสามารถนำสู่แผนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง เป็นการดำเนินการในสภาพของการปฏิบัติงานปกติ ซึ่งมีผลการปฏิบัติที่สำคัญ ดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

2.1 ผลการจัดโครงสร้างองค์การสู่การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โครงสร้างองค์การสู่การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้ร่วมวิจัยได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

2.1.1 ผลการจัดระบบการประสานงานภายในโรงเรียน โดยการร่วมกันวิเคราะห์ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ให้แต่ละสายชั้นมอบหมายภารกิจให้แต่ละคนปฏิบัติว่า ใครมีภารกิจเกี่ยวข้องกัน คล้ายกันหรือสัมพันธ์กันมากที่สุด ให้บุคคลหรือหรือกลุ่มบุคคลในสายชั้นประสานสัมพันธ์กันดังภาพประกอบ 9

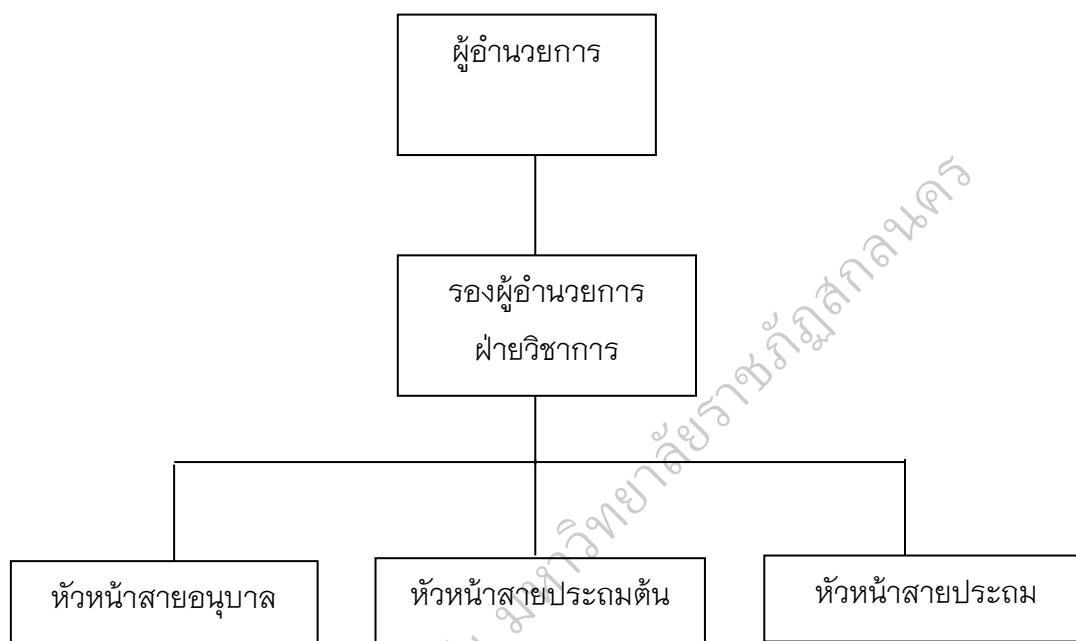

ภาพประกอบ 15 ความสัมพันธ์ของภารกิจระหว่างสายชั้นของการบริหารการจัดการเรียนรู้โรงเรียนอนุบาลคำชะอี

2.1.2 การมอบอำนาจให้บริหารงานวิชาการสั่งการเพื่อลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน เป็นการพิจารณาร่วมกันผู้รับใบอนุญาต (ผู้วิจัย) ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการเพื่อร่วมกันหาแนวทางลดความซ้ำซ้อนในการบริหารสั่งการโดยมอบหมายให้สายชั้นต่างๆ ให้บุคคลดังกล่าวร่วมตรวจสอบ กลั่นกรองและอนุมัติ

2.1.3 เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกิจกรรมการพัฒนาการ

จัดการเรียนรู้ในทุกๆ กิจกรรมทั้งร่วมกันออกแบบพัฒนา ปรับปรุงตลอดจนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้นในชั้นเรียน ทั้งในส่วนของจัดการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้ภายนอกชั้นเรียน โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการจัดโครงสร้างการบริหารสายงานวิชาการดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 16 แผนผังการบริหารกลุ่มงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

2.1.4 ผลการจัดทีมงานรับผิดชอบในการกำกับติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย

2.1.4.1 จัดให้มีการประชุมผู้ร่วมวิจัยทั้งหมด เพื่อชี้แจงภารกิจที่เกิดขึ้นที่ต้องดำเนินการในโครงการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป้าหมายโครงการทั้งสิ้น 7 โครงการ 21 กิจกรรม

2.1.4.2 กำหนดให้ผู้ที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกกำกับติดตามและประเมินผล รับผิดชอบการดำเนินตามโครงการกิจกรรมร่วมกันของผู้ร่วมวิจัยทุกคน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลและประสานงานทั่วไป สำหรับรายชื่อผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานโครงการต่างๆ มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 24

ตาราง 24 รายชื่อผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก กำกับติดตามและประเมินผลโครงการ

โครงการ	ผู้อำนวยความสะดวก	หมายเหตุ
1. โครงการพัฒนาการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	นางสาวรุ่งฤดี เสี่ยงล้ำ	รองฯ ฝ่ายวิชาการ
2. โครงการการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน	นางเอื้องนภา สุวรรณไตรย์	หัวหน้าสาย ประถมต้น
3. โครงการการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด	นางวริศดา แก้วกิ่ง	ครู
4. โครงการการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	นางสาวจิราภรณ์ บุญจำ	ครู
5. โครงการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	นายจักรนรินทร์ ตู๋เชียงเพ็ง	รองฯ ฝ่ายบริหารทั่วไป
6. โครงการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	นางสาวอัมพร ศรีหาบัว	หัวหน้าสาย ประถมปลาย
7. โครงการการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	นางมะลิวรรณ อัจฉริยะ	หัวหน้าสาย ประถมปลาย

ตาราง 24 ผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกกำกับติดตามและประเมินผลโครงการ โดยกำหนดให้รับผิดชอบการดำเนินงานตามโครงการกิจกรรมร่วมกันของผู้ร่วมวิจัยทุกคนผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลและประสานงานทั่วไป

ขั้นที่ 3 วัดผล (Measure)

ในการดำเนินการวิจัยพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ดำเนินการไปตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ นั้น ผู้วิจัยและทีมผู้ช่วยวิจัยเริ่มดำเนินการไปด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น ผู้วิจัยเสนอผลกาส่งเกิดและประเมินผลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ผลการกำหนดรูปแบบของการกำกับติดตามและประเมินผล เนื่องจากโครงการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

มีระยะเวลาดำเนินการใกล้เคียงกัน ดังนั้นเพื่อให้การกำกับติดตามและประเมินผลดำเนินงานในครั้งนี้อาจดำเนินการได้อย่างใกล้ชิด ทั่วถึงและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงกำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลอยู่ 2 ระยะ คือ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งได้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ร่วมวิจัยที่เป็นตัวแทนจากทุกกลุ่ม ผู้ช่วยวิจัยและผู้วิจัย

2. ผลการกำหนดวิธีการในการกำกับติดตามและประเมินผลการ

ดำเนินการ ในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดวิธีการในการกำกับติดตามและประเมินผล ดังต่อไปนี้

2.1 การจัดทำบันทึกภาคสนาม (Field note) เป็นการบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยที่แสดงออกต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในแผนพัฒนาโรงเรียนในการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอีโดยการรวมเอาความคิดเห็น ความประทับใจและแปลความหมายของผู้บันทึกในประเด็นที่ต้องการศึกษาด้วย

2.2 การใช้เครื่องมือประเมิน ได้แก่ วิธีการต่างๆ ที่ผู้ร่วมวิจัยได้ออกแบบพัฒนาขึ้นดังต่อไปนี้

2.2.1 การสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยและคณะร่วมกันจัดทำขึ้นและกิจกรรมในการสังเกตที่คณะผู้กำกับติดตามและประเมินผลการใช้คือ การสังเกต การซักถาม และการจดบันทึก

2.2.2 การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการเมื่อต้องการเปรียบเทียบหรือตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ร่วมวิจัยและใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการในกรณีที่ต้องการข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้ง ที่ไม่อาจเข้าใจได้ด้วยวิธีการสังเกต

2.2.3 การสอบถาม เป็นการใช้เครื่องมือแบบประเมินที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดทำขึ้น

2.3 การสรุปผลการประเมินผลงาน

2.4 ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงาน

3. การกำหนดวิธีการประเมินผลงานในการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนพัฒนาโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ตกลงร่วมกันว่าจะใช้วิธีการประเมินความพึงพอใจ ซึ่งผู้ที่จะทำหน้าที่ในการประเมินนั้น ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดไว้แล้วในรายละเอียดโครงการ สำหรับเกณฑ์ในการประเมินความพึงพอใจนั้นพิจารณาจากผลงานที่เกิดขึ้น ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเป็นไปตามดัชนีชี้วัดที่กำหนดเพียงใด การผ่านเกณฑ์จะใช้มติที่เป็นเสียงส่วนใหญ่ของคณะผู้ประเมิน

4. ผลการสังเกตและประเมินผลจากการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดรูปแบบและวิธีการในการสังเกตและประเมินผล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ดำเนินการสังเกตและประเมินผลตามที่กำหนดซึ่งปรากฏผลดังรายละเอียดที่นำเสนอเป็นรายโครงการดังต่อไปนี้

4.1 ผลการสังเกตและประเมินผลโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูการเปลี่ยนแปลง

4.1.1 ในระหว่างดำเนินการดำเนินการโครงการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ระหว่างการดำเนินการนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

4.1.1.1 จัดทำบันทึกภาคสนาม (field note) ซึ่งเป็นการจดบันทึกเกี่ยวกับความคิดเห็นและพฤติกรรมสำคัญที่บุคลากรในโรงเรียนอนุบาลคำชะอี แสดงออกในระหว่างดำเนินกิจกรรมเพื่อประกอบการประเมินผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลังเลิกงานการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ วันที่ 13 เดือน มิถุนายน 2559 บริเวณอาคารขนุนฝ้ายริมสระว่ายน้ำพร้อมทานไอศกรีมอย่างสบายใจ ผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มหัวหน้าสายชั้นและรองผู้อำนวยการกลุ่มงาน นั่งสนทนาหลังเลิกงานมีบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

“...พึงเข้าใจว่าโลกเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเข้ามาหาเด็ก เปลี่ยนไป การสอนต้องเปลี่ยนไปตามสมัยและเท่าทันเพื่อเรียกร้องความสนใจจากเด็กให้ มาสนใจกิจกรรมการเรียนรู้...”

(หัวหน้าสายประถมปลาย)

“...การทำงานร่วมกับน้องๆ ต้องระวังตัวเองมากขึ้นในการใช้ความอาวุโส เพราะทุกคนทำงานในบทบาทหน้าที่เดียวกันความเท่าเทียมกันเป็นสิ่งสำคัญต้องให้เกียรติกันทุกคนสบายใจและมีความสุขกับการทำงาน...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

“...อย่าให้ใครคนใดคนหนึ่งรู้สึกแยเพราะการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต้องเก่งไปพร้อมกันทุกคน ชื่นชมกันและกันสบายใจและมีความสุขร่วมกัน...”

(หัวหน้าสายอนุบาล)

“...การประเมินการสอนเป็นการสะท้อนคุณภาพการสอนเพื่อแลกเปลี่ยนกัน ใช้คำว่าสะท้อนการจัดการเรียนรู้ รู้สึกดีว่าการนิเทศค่ะ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

4.1.1.2 สังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครู เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ในลักษณะการเข้าร่วมอย่างสมบูรณ์ (Complete observation) ทำการสังเกตพฤติกรรมของบุคลากรก่อนที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะสิ้นสุดลง การสังเกตครั้งนี้ดำเนินการโดยหัวหน้าสายชั้นที่รับผิดชอบอำนวยความสะดวกโครงการและผู้ร่วมวิจัยจำนวน 3 คน ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสอดคล้องผลการสังเกตในครั้งนี้ใช้สูตร Scott (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530) ดังนี้

$$\pi = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

เมื่อ π แทน ดัชนีความสอดคล้อง

P_o แทน ความแตกต่างระหว่าง 1.0 กับผลรวมของสัดส่วนของความแตกต่างระหว่างผู้สังเกต

P_e แทน ผลบวกของกำลังสองของค่าสัดส่วนของคะแนนจากลักษณะที่สังเกตได้สูงสุกกับค่าสูงรองลงมาโดยเลือกจากผลการสังเกตของคนใดคนหนึ่งก็ได้

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมของบุคลากรระหว่างการดำเนินงาน
กิจกรรมต่างๆ ตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
โรงเรียนอนุบาลคำชะอี สรุปได้ดังตาราง 25

ตาราง 25 แสดงความสอดคล้องผลการสังเกตพฤติกรรมของครูในโครงการพัฒนาภาวะ
ผู้นำ ครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

รายการสังเกต	ผู้สังเกต 1		ผู้สังเกต 2		ผู้สังเกต 3		ความ แตกต่าง ระหว่าง สัดส่วน
	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	
1. ครูมีส่วนร่วมในการทำ คู่มือการพัฒนาภาวะ ผู้นำครูเพื่อการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	5	0.06	4	0.05	4	0.06	0.01
2. การจัดทำคู่มือเสร็จ ทันตามเวลา	5	0.05	5	0.06	4	0.06	0.00
3. มีการใช้คู่มือการ พัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อ การจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ให้เกิดประโยชน์ต่อการ ปฏิบัติงาน	4	0.05	4	0.05	3	0.04	0.01
4. ครูสมัครใจเข้ารับการ อบรมเชิงปฏิบัติเพื่อ เพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ	4	0.05	4	0.05	4	0.06	0.01
5. ครูมีความรู้ความ เข้าใจภาวะผู้นำครูและ นำไปใช้ในการปฏิบัติ งานได้	4	0.05	3	0.04	3	0.04	0.01

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการสังเกต	ผู้สังเกต 1		ผู้สังเกต 2		ผู้สังเกต 3		ความแตกต่างระหว่างสัดส่วน
	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	
6. ครูมีความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง	4	0.05	3	0.04	3	0.04	0.01
7. ครูมีความเข้าใจภาวะผู้นำครูด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงานและนำไปประยุกต์ใช้ได้	4	0.05	3	0.04	3	0.04	0.01
8. ครูมีความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำครูด้านการพัฒนาทักษะการคิดและนำไปประยุกต์ใช้ได้	4	0.05	3	0.04	3	0.04	0.01
9. ครูมีความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำด้านการเรียนรู้ตามสภาพจริงและนำไปประยุกต์ใช้ได้	4	0.05	3	0.04	3	0.04	0.01
10. ครูมีความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และนำไปประยุกต์ใช้ได้	4	0.05	4	0.05	4	0.06	0.01
11. ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการใช้เทคโนโลยีและนำไปประยุกต์ใช้ได้	4	0.05	4	0.05	3	0.04	0.01

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการสังเกต	ผู้สังเกต 1		ผู้สังเกต 2		ผู้สังเกต 3		ความแตกต่างระหว่างผู้สังเกต
	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	
12. ครูมีความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำครูด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและนำไปประยุกต์ใช้ได้	4	0.05	4	0.05	3	0.04	0.01
13. การพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และปรึกษาหารือกันของฝ่ายบริหารและหัวหน้าสายชั้นดำเนินการได้ตามที่กำหนด	5	0.06	4	0.05	4	0.06	0.01
14. หัวหน้าสายชั้นได้นำเอาแนวคิดแนวทางที่ได้จากการพบปะพูดคุยกันไปแจ้งต่อสมาชิกในกลุ่ม	4	0.05	4	0.05	3	0.04	0.01
15. ครูสนใจและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงานสม่ำเสมอ	5	0.05	4	0.07	4	0.06	0.01
16. การดำเนินงานกิจกรรมดำเนินการได้ตามกำหนดเวลา	4	0.05	4	0.05	3	0.04	0.01
17. ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีบรรยากาศแลกเปลี่ยน	5	0.06	4	0.05	4	0.06	0.01

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการสังเกต	ผู้สังเกต 1		ผู้สังเกต 2		ผู้สังเกต 3		ความแตกต่างระหว่างสัดส่วน
	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	
เรียนรู้ในการทำงานที่ดี							
18. ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน	5	0.06	5	0.06	4	0.06	0.00
19. มีครูได้รับการประกาศเกียรติคุณด้านต่างๆ ในทุกๆ กิจกรรม	4	0.05	4	0.05	3	0.04	0.01
20. นักเรียนร่วมกิจกรรมและมีความสุขในการทำกิจกรรม	5	0.06	4	0.05	4	0.06	0.01
รวม	87	1.00	77	1.00	69	1.00	0.18

จากข้อมูลตาราง 25 ข้างต้น

$$\text{ค่า } P_o = 1 - 0.16 = 0.84$$

$$P_e = (0.06) + (0.05) = 0.04 + 0.03 = 0.006$$

เมื่อแทนค่าข้อมูลจากตารางในสูตรข้างต้นนั้นแล้วจะได้ค่าความสอดคล้องของผลการสังเกตดังนี้

$$\pi = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

$$\pi = \frac{0.84 - 0.006}{1 - 0.006}$$

$$\pi = 0.84$$

ดังนั้น ความสอดคล้องของผลการสังเกตครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 0.82 นั่นคือการสังเกตครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือ = 0.84

4.1.2 หลังการดำเนินการ

เมื่อการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอีเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ทำการประเมินผลสำเร็จของโครงการอีกครั้งด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ผลการสอบถามการดำเนินงาน เป็นการสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อสิ่งที่ได้ปฏิบัติและได้พบเห็นจากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งตัวแทนกลุ่มได้มาจากการเจาะจงรวมทั้งสิ้น 28 คน ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามตามรายละเอียดดังตาราง 26

ตาราง 26 ความคิดเห็นผู้ร่วมวิจัยที่มีต่อสิ่งที่ได้ปฏิบัติจากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

รายการ	N = 28		แปลความ
	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	
1. เอกสารการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีคุณภาพ	4.32	.64	มาก
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21	4.44	.47	มาก
3. มีการพบปะพูดคุยกันสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างหลากหลาย	4.75	.77	มากที่สุด

ตาราง 26 (ต่อ)

รายการ	N = 28		แปลความ
	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
4. ครูร่วมกันพัฒนาตนเองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	3.75	.51	มาก
5. เพื่อนครูร่วมสร้างกำลังใจให้เพื่อนร่วมงานช่วยให้บรรยากาศการทำงานดีขึ้น	4.62	.56	มากที่สุด
6. มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายน่าสนใจ	4.50	.47	มากที่สุด
8. มีการร่วมกันใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ	4.49	.70	มาก
8. พยายามใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารร่วมกับเพื่อนร่วมงานและนักเรียน	4.02	.60	มาก
9. เห็นคุณค่าของงานวิจัยเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในการออกแบบการเรียนรู้สร้างสรรค์	4.00	.61	มาก
10. รางวัลหรือประกาศเกียรติคุณที่บุคลากรได้รับเป็นเพราะผลการปฏิบัติงานโดยแท้จริง	4.32	.64	มาก
รวม	4.30	.58	มาก

จากตาราง 26 พบว่าความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่ได้ปฏิบัติจากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, $SD = .58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ คือมีการพบปะพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.75$,

SD = .77) รองลงมาคือ เพื่อนครุร่วมสร้างกำลังใจให้เพื่อนร่วมงานช่วยให้บรรยากาศการทำงานดีขึ้น (\bar{X} = 4.62, SD=.56) มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (\bar{X} = 4.50, SD=.47) และองค์ประกอบที่มีระดับมากจำนวน 7 รายการเรียงตามลำดับดังนี้ ครุร่วมกันใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ (\bar{X} = 4.49, SD = .70) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำและสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 (\bar{X} =4.44, SD=.47) เอกสารการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีคุณภาพ (\bar{X} =4.43, SD=.64) รางวัลหรือประกาศเกียรติคุณที่ครูได้รับเป็นเพราะผลการปฏิบัติงานโดยแท้จริง (\bar{X} = 4.40, SD =.61) ครุร่วมกันพัฒนาตนเองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (\bar{X} =4.30, SD=.51) มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายน่าสนใจ (\bar{X} =4.20, SD=.47) พยายามใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารร่วมกับเพื่อนร่วมงานและนักเรียน (\bar{X} =4.02, SD=.60)

4.1.2.3 ผลการประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี หลังการดำเนินการโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงได้ดังตาราง 27

ตาราง 27 แสดงการประเมินผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้ง 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้

รายการ	N = 28		แปล ความ
	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	
องค์ประกอบย่อยที่ 1 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง			
1. ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาประโยชน์ เพื่อส่วนรวม	4.44	.47	มาก
2. พัฒนางานด้วยไหวพริบในการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ได้ดี	4.75	.77	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	N = 28		แปลความ
	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	
3. มุ่งพัฒนางานด้วยความเพียรพยายามต่อ อุปสรรคที่เกิดขึ้น	4.20	.51	มากที่สุด
4. เป็นแบบอย่างการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม	4.62	.56	มาก
เฉลี่ยรวม	4.65	0.58	มากที่สุด
องค์ประกอบย่อยที่ 2 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน			
1. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการ อย่างต่อเนื่อง	4.49	.70	มาก
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ เพื่อนร่วมงานเสมอ	4.32	.64	มาก
3. ร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุน เสริมกำลังใจแก่ เพื่อนร่วมงาน	4.44	.47	มาก
4. ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานและแสดงบทบาท การเป็นผู้นำผู้ตามได้อย่างเหมาะสม			
เฉลี่ยรวม	4.41	0.60	มาก
องค์ประกอบย่อยที่ 3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด			
1. จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงออกทางความ คิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย	4.32	.64	มาก

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	N = 28		แปลความ
	คะแนนเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
2. ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา	4.52	.62	มาก
เฉลี่ยรวม	4.42	0.63	มาก
องค์ประกอบย่อยที่ 4 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง			
1. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	4.75	.77	มากที่สุด
2. นำความรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น	4.00	.51	มาก
3. ออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพวัดประเมินการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.62	.56	มากที่สุด
4. วิเคราะห์และออกแบบการเรียนรู้หลากหลายคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.42	0.64	มาก
เฉลี่ยรวม	4.38	0.62	มาก
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน			
1. สามารถเห็นปัญหาการจัดการเรียนรู้ออกแบบแนวทางการแก้ปัญหาอย่างมีระบบขั้นตอน	4.44	.47	มาก
2. นำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนไปใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน	4.75	.77	มาก
3. นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาจัดการเรียน การเรียนรู้และพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพ	4.00	.51	มาก
เฉลี่ยรวม	4.39	0.58	มาก

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	N = 28		แปลความ
	คะแนนเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
6. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้			
1. การเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุง พัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดี	4.75	.77	มาก
2. แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุด	4.12	.51	มาก
เฉลี่ยรวม	4.43	.64	มาก
7. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร			
1. ใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถการสื่อ ความหมายได้อย่างถูกต้อง	4.43	0.62	มาก
2. ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมาบูรณาการ ออกแบบจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่าง เหมาะสม	4.42	0.64	มาก
เฉลี่ยรวม	4.42	0.63	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งสิ้น	4.44	0.61	มาก

จากตาราง 27 การประเมินผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี จากผลการดำเนินการโครงการ กิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการมีภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D.=0.58) รองลงมา ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.61) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการ

จัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.43, S.D.=0.64) การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.39, S.D.=0.58) การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (\bar{X} = 4.38, S.D.=0.62) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด (\bar{X} = 4.42, S.D.=0.63) และการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน (\bar{X} = 4.41, S.D.=0.60)

4.1.2.4 การสัมภาษณ์

เมื่อดำเนินงานตามโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอีเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ทำการประเมินผลสำเร็จของโครงการดังกล่าวอีกครั้งด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) จำนวน 3 คน ซึ่งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละข้อจะได้คำตอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการดังต่อไปนี้

ผู้วิจัย (ถาม) : “ท่านนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ประโยชน์อย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 : “ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดมากขึ้น มุ่งเน้นการสร้างแรงบันดาลใจ”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 : “พัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนสนใจ อยากรู้”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 : “มุ่งเน้นการคิด การแก้ปัญหาให้หลากหลาย มีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อความเป็นสากล”

ผู้วิจัย (ถาม) : “ท่านนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อออกเปลี่ยนแปลง ไปใช้ประโยชน์อย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 : “ต้องพัฒนาตนเองปรับตัวในการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 : “ต้องยอมรับบทบาทการทำงานร่วมกันของเพื่อนร่วมงาน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 : “เป็นแบบอย่างการพัฒนาตนเองทั้งแต่นักเรียนและเพื่อนร่วมงาน”

ผู้วิจัย (ถาม) : “ท่านนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงานไปใช้ประโยชน์อย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 : “มุ่งเน้นผลสำเร็จของงานและทีมงานร่วมกัน”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 : “การทำงานร่วมกันต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันพัฒนางานเป็นทีม”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 : “การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพคือการพัฒนาการศึกษาที่ส่งต่อทีมงานทุกระดับชั้น ทุกสาระการเรียนรู้ต้องร่วมกันพัฒนา”

ผู้วิจัย (ถาม) : “ท่านนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดไปใช้ประโยชน์อย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 : “ออกแบบการจัดการเรียนอย่างสร้างสรรค์”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 : “ครูต้องเป็นผู้แนะนำการเรียนรู้ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และแก้ปัญหา”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 : “นักเรียนต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติคิดแก้ปัญหาหลากหลายสร้างสรรค์”

ผู้วิจัย (ถาม) : “ท่านนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้ประโยชน์อย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 : “ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดมากขึ้น มุ่งเน้นการสร้างแรงบันดาลใจใช้สถานการณ์จริง”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 : “ออกแบบการจัดการเรียนรู้สืบค้นหาคำตอบอย่างสร้างสรรค์ส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียนรู้”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 : “มุ่งให้นักเรียนออกแบบการทำโครงการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานคิด”

ผู้วิจัย (ถาม) : “ท่านนำความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 : “การพัฒนาเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในยุคปัจจุบัน”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 : “พัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจให้นักเรียนสนใจ อยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 : “การจัดการเรียนรู้ต้องหลากหลาย มีการใช้สื่อเทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนางานให้น่าสนใจน่าเรียนรู้มากยิ่งขึ้น”

ผู้วิจัย (ถาม) : “ท่านนำความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ

สื่อสารไปใช้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 : “ครูยุคปัจจุบันต้องใช้ภาษาอังกฤษในการออกแบบการจัดการเรียนรู้”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 : “ครูต้องบูรณาการสื่อสารภาษาอังกฤษด้วย เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญสนใจ อยากพัฒนาตนเอง”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 : “การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อความเป็นสากล และสามารถเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพในอนาคต”

ผู้วิจัย (ถาม) : “ท่านนำความรู้เกี่ยวกับวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 : “ครูต้องวางแผนการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 : “การวิจัยทำให้ครูพัฒนาอย่างมืออาชีพ มีการพัฒนาอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจนเชื่อถือได้”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 : “การออกแบบงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญต้องพัฒนา”

จากการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอีผู้วิจัยพบว่า ทุกกิจกรรมของโครงการ ดำเนินไปตามระยะเวลาที่กำหนด ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่น่าพอใจของคณะผู้ร่วมวิจัยทุกคน

ขั้นที่ 4 สะท้อนผล (Reflect)

1. ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้ง 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ จากผลการกำกับติดตามจุดมุ่งหมายของโครงการในแผนพัฒนาโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันสะท้อนจากการดำเนินงานโครงการกิจกรรมดังแสดงในตาราง 28

ตาราง 28 การสะท้อนผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ทั้ง 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้

รายการ	ร่องรอยกิจกรรมที่ปฏิบัติ	การบรรลุผลสำเร็จ		ปัญหาข้อเสนอแนะ
		พอใจ	ไม่พอใจ	
องค์ประกอบย่อยที่ 1 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	1. รายงานกิจกรรมหนึ่งครูหนึ่งนวัตกรรม	✓		
1. ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาประโยชน์เพื่อส่วนรวม	2. รายงานกิจกรรมครูดีศรีอนุบาล	✓		
2. พัฒนางานด้วยไหวพริบในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ดี	3. สังเกตการร่วมกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์	✓		
3. มุ่งพัฒนางานด้วยความเพียรพยายามต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น	4. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน	✓		
4. เป็นแบบอย่างการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้คุณธรรมและจริยธรรม	5. แบบบันทึกอนุทินประจำวัน	✓		

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	ร่องรอยกิจกรรมที่ปฏิบัติ	การบรรลุผลสำเร็จ		ปัญหาข้อเสนอแนะ
		พอใจ	ไม่พอใจ	
องค์ประกอบย่อยที่ 2 การพัฒนาตนเองและเพื่อน ร่วมงาน	1. แบบรายงานกิจกรรม ที่เพื่อนน้องสะท้อนผลการ เรียนรู้	✓		
1. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	2. แบบรายงานกิจกรรม รับขวัญน้องใหม่ 3. แบบรายงานกิจกรรม กลุ่มสร้างสรรค์	✓		
2. ร่วมแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ร่วมงานเสมอ	แลกเปลี่ยนนวัตกรรมการ เรียนรู้ 4. ผลการนิเทศชั้นเรียน	✓		
3. ร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุน เสริมกำลังใจแก่เพื่อน ร่วมงาน	5. การสนทนาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น 6. การแสดงความคิดเห็น ในที่ประชุม	✓		
4. ปรับตัวเข้ากับเพื่อน ร่วมงานและแสดงบทบาท การเป็นผู้นำผู้ตามได้อย่าง เหมาะสม		✓		

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	ร่องรอยกิจกรรมที่ปฏิบัติ	การบรรลุผลสำเร็จ		ปัญหาข้อเสนอแนะ
		พอใจ	ไม่พอใจ	
องค์ประกอบย่อยที่ 3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด	1. แบบรายงานกิจกรรม Mind Mapping 2. แผนการจัดการเรียนรู้		✓	1. ควรมีการประกวด Mind Mapping
1. จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย	3. แบบรายงานกิจกรรมบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย 4. กิจกรรมชุมนุมนักคิด 5. แบบบันทึกหลังการสนทนา		✓	2. ควรมีการร่วมสะท้อนผลกิจกรรมของนักเรียน
2. ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา			✓	3. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงผลงานและแสดงออกทางความคิด 4. ควรให้ครูตามสาระการเรียนรู้ต่างๆ สะท้อนผลการพัฒนาและหาแนวทางร่วมกันอีกครั้ง

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	ร่องรอยกิจกรรมที่ปฏิบัติ	การบรรลุผลสำเร็จ		ปัญหาข้อเสนอแนะ
		พอใจ	ไม่พอใจ	
องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. บันทึกหลังการจัดกิจกรรม	✓		
1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง และแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	3. การสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกัน 4. การแสดงความคิดเห็น	✓		
2. นำความรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น	ของครูผู้สอน 5. การสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน	✓		
3. ออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพวัดประเมินการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง		✓		
4. วิเคราะห์และออกแบบการเรียนรู้หลากหลายคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล		✓		

รายการ	ร่องรอยสนับสนุน กิจกรรมที่ปฏิบัติ	การบรรลุผล สำเร็จ		ปัญหา ข้อเสนอแนะ
		พอใจ	ไม่ พอใจ	
องค์ประกอบที่ 5 การ พัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้	1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. บันทึกหลังการสอน 3. ทะเบียนสื่อ	✓		
1. เลือกใช้ออกแบบสร้าง ปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยี และสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดี	4. แบบรายงานโครงการ 5. การร่วมสนทนากลุ่ม 6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาสื่อการสอน	✓		
2. แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุด		✓		
6. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร	1. การร่วมสนทนากลุ่ม 2. การแสดงความคิดเห็น	✓		
1. ใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียน สามารถการสื่อความหมาย ได้อย่างถูกต้อง	ร่วมกัน 3. การสนทนาสื่อสาร ร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียน 4. พฤติกรรมการสื่อสาร ภาษาอังกฤษของครู และเพื่อนร่วมงาน	✓		
2. ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารมาบูรณาการ ออกแบบจัดการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม		✓		

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	ร่องรอยสนับสนุน กิจกรรมที่ปฏิบัติ	การบรรลุผล สำเร็จ		ปัญหา ข้อเสนอแนะ
		พอใจ	ไม่ พอใจ	
องค์ประกอบที่ 7 การวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	1. รายงานวิจัยในชั้นเรียน 2. แผนการจัดการเรียนรู้	✓		
1. สามารถเห็นปัญหาการ จัดการเรียนรู้แบบแนว ทางการแก้ปัญหาอย่างมี ระบบขั้นตอน	3. การสนทนากลุ่ม 4. การอภิปรายร่วมกันใน ที่ประชุม	✓		
2. นำข้อมูลสารสนเทศ ผู้เรียนไปใช้เพื่อการวิจัยและ พัฒนาผู้เรียน		✓		
3. นำผลการวิจัยไปใช้ในการ พัฒนาจัดการเรียนการ เรียนรู้และพัฒนานักเรียนให้ มีคุณภาพ		✓		

จากตาราง 28 การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมดำเนินการมีความคิดเห็น
สอดคล้องกับกิจกรรมที่ปฏิบัติ ผลการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจในทุกด้าน

สะท้อนผลการดำเนินการรายตัวบ่งชี้พบว่า

องค์ประกอบที่ 1 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้พบว่า

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาประโยชน์เพื่อส่วนรวม
ครูมีการพัฒนาตนเองมุ่งมั่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น เห็นได้จากโครงการพัฒนา

ภาวะผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมหนึ่งครูหนึ่งนวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นรูปแบบกิจกรรมการจากกิจกรรมการพัฒนาตนเองที่ครูต้องค้นคว้าหาความรู้จากสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อนำเสนอให้เพื่อนครูได้เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจากผลการแสดงความคิดเห็นหลังการดำเนินกิจกรรมพบว่า

“...งานที่ดีฉันนำเสนอมาจากวีดีโอ Youtube ทั้งหมด 30 อัน เพื่อเลือกสิ่งที่ดีที่สุด ดีค่ะได้เรียนรู้หลายแบบหลายแนวคิดมากๆ เพื่อจะได้มาแบบที่เห็น...”
(หัวหน้าสายประถมปลาย)

“...การนำเสนอกิจกรรมนอกจากไม่ให้ซ้ำผลงานที่เพื่อนฯ นำมาเสนอแล้วต้องน่าสนใจด้วยค่ะ เกรงใจเพื่อนมาฟังการนำเสนอของเราก็อยากได้งานที่มีคุณภาพ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3)

“...การนิเทศฟังดูเป็นการไปจับผิด แต่พอบอกสะท้อนเป็นการมองการพัฒนางาน เพราะผู้สะท้อนอยากให้เราพัฒนาตัวเองคิดว่าทำดีที่สุดแต่ไม่เพียงพอการพัฒนาต้องมากขึ้นกว่าเดิม...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2)

“...ถึงแม้จะมีการสะท้อนหรือการนิเทศแต่ก่อนเครียดค่ะ แต่ตอนนี้ปกติสบายๆ เพราะเราทำหน้าที่ของเราหัวหน้าสายก็ทำหน้าที่ของตนเอง ซึ่งต้องมองเป็นการช่วยให้เราพัฒนาตัวเองตลอดเวลา...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2)

“...ผู้ปกครองมองการศึกษาทางเลือก เขาคิดว่าเราดีที่สุดจึงมาหาเรา เราต้องพัฒนาให้ดีที่สุดด้วยค่ะ ทั้งที่แต่ก่อนภาษาอังกฤษเพี๊ยะมาก เดี๋ยวนี้ไม่ชอบไม่ยอมเรียนรู้ฟังมาใช้ภาษาอังกฤษเป็นสนุกไปกับนักเรียนที่นี่...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1)

“...มาเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษที่นี่ เพราะที่นี่หรือที่ไหนเราต้องคิดว่าเด็กรุ่นใหม่ต้องทำได้ดีกว่าเรา...”

(ครูประจำชั้นอนุบาล 2/2)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 พัฒนางานด้วยไหวพริบในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
ได้ดี จากการสังเกตเห็นได้จาก การพัฒนางานร่วมกันของสายชั้นมีการหารือและ
แก้ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ จนเป็นที่ประจักษ์ครูร่วมสายชั้นสามารถ
เลือกครูดีศรีอนุบาลเพื่อเป็นตัวแทนในแต่ละภาคเรียนได้และได้รับการยอมรับในสายชั้น
นั้นๆ เห็นได้จากความคิดเห็นดังต่อไปนี้

“...คุณครูที่ได้รับคัดเลือก จะมีความมั่นใจว่าเป็นห้องเรียนตัวอย่าง
มีการพัฒนางานในชั้นเรียนตลอดเวลา และมีกิจกรรมใหม่ๆ น่าสนใจ...”

(หัวหน้าสายอนุบาล)

“...ห้องเรียนที่ครูดีศรีอนุบาลสายประถมต้นได้รับ มีความน่าสนใจ
มีสื่อแปลกใหม่ การแก้ปัญหาสร้างสรรค์มีแนวคิดส่งเสริมนักเรียนด้านการอ่านก็น่าสนใจ
ควรเป็นแบบอย่างจริงๆ ค่ะ...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

“...ครูสายประถมปลายมีน้องรุ่นใหม่เยอะ แต่การพัฒนางานร่วมกันก็
สนุกค่ะ ลำบากใจว่าใครดีกว่าใครทุกคนพัฒนางานสร้างสรรค์แตกต่างกัน แต่เลือกแบบ
คนที่มีปัญหาน้อยที่สุด เพราะถ้าเลือกความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทุกคน
พยายาม และสนุกกับงาน แต่เราเลือกความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่าย การลดปัญหาพฤติกรรม
นักเรียนอื่นๆ ไม่มองด้านวิชาการอย่างเดียวการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมต้องคู่กันไป
ด้วย...”

(หัวหน้าสายประถมปลาย)

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มุ่งพัฒนางานด้วยความเพียรพยายามต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น
สังเกตจากการร่วมกันพัฒนางานนอกเวลาราชการด้วยการทุ่มเทเวลาร่วมกัน การทำ
กิจกรรมต่างๆ ด้วยความมุ่งมั่น เห็นได้จากความคิดเห็นของครู

“...ครูต้องพัฒนาตัวเองค่ะ ตอนนี่จากที่คิดว่าไม่จำเป็นซื้อ Notebook มาเพื่อพัฒนางานให้เร็วให้ทันเพื่อน ก็พอเอาค่ะ จากไม่เป็นเลยมาตอนนี้ทำได้ทุกอย่างในการนำมาเพื่อพัฒนานักเรียน ภูมิใจในตัวเองเหมือนกันค่ะที่ได้...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2)

ตัวบ่งชี้ที่ 4 เป็นแบบอย่างการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้คุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรมของโรงเรียนมีการรณรงค์การสร้างคนดีก่อนสร้างคนเก่ง การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านคุณธรรมและจริยธรรม จากแนวคิดของครูพบว่า

“...โดยครูได้ต้นแบบจากแนวคิดที่ได้จากการศึกษาดูงานโรงเรียนสังขยาไสย ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน และนอกจากนั้นก็ยังคงต้องเป็นอย่างที่ดีต่อสังคมด้วยค่ะ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1)

“...ครูจะสอนเก่งแค่ไหน ถ้านักเรียนไม่ใฝ่ดี สอนนักเรียนให้มีแรงบันดาลใจไม่ได้แน่นอน นักเรียนต้องคิดดีก่อนทุกอย่างจะดีตามมาค่ะ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1)

“...พึงเข้าใจว่าอาชีพครู ทุกขณะจิต เพราะไปตลอดจะรู้สึกอายค่ะถ้าเราไม่เรียบร้อย เราทำตัวไม่เหมาะกับการยกมือไหว้ของคุณตาคุณยาย...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1)

องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน การพัฒนาภาวะผู้นำด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ พบว่า

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง สังเกตการณ์พัฒนาที่เกิดขึ้นได้จากการทำกิจกรรมพบว่า ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองเห็นได้จากห้องสมุดเพื่อการสืบค้น การจูงใจใช้สื่อการใช้คอมพิวเตอร์การขอใช้ Printer ของฝ่ายบริการครูมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น จากความคิดเห็นในที่ประชุมพบว่า

“...อยากเสนอให้โรงเรียนเพิ่ม Printer ในห้องสมุดเพราะตอนนี้ต่อคิว Printer ไม่เพียงพอ และแยกปริ้นเตอร์ Printer ไปที่ห้องหมวดแล้วแต่ยังไม่เพียงพอขอจัดซื้อเพิ่มเติมค่ะ...”

(หัวหน้าสายประถมปลาย)

“...แม้แต่กิจกรรมอนุบาลครูควรพัฒนาให้หลากหลายนักเรียนเบื่อ ง่าย อยากเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เสมอ นักเรียนไม่สนใจอย่าโทษเด็กเราต้องโทษเราว่า เตรียมการสอนดีพอหรือยัง...”

(หัวหน้าสายอนุบาล)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน
ร่วมงานเสมอ

“...การเตรียมสอน ครูควรจัดเตรียมล่วงหน้า ใช้เอกสารสื่อชนิดใด ควรมีการนำเสนอในการประชุมกลุ่มสาระเรื่องการเตรียมการสอน และให้มีการสะท้อนความคิดหลังการใช้สื่อเพราะทำให้รู้ว่างานเราเตรียมเพียงพอหรือไม่ งานสอนเราออกมาแล้วดีไม่ดีเพื่อนอย่าทำเราทำแล้วไม่ดีค่ะ...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุน เสริมกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน
“...กิจกรรมพี่ เพื่อน น้อง คือการหาหรือกันหลังเลิกเรียนดีมากกว่า แต่ก่อนต่างคนต่างสอนเลิกเรียนจบ กลับบ้าน แต่ทุกวันนี้คุยกันก่อนว่าสอนอะไร วันนี้มี ปัญหาอะไร ทบทวนกันก่อนแป๊บเดียวก่อนกลับค่ะดีมาก...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานและแสดงบทบาทการเป็นผู้นำ
ผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

“...กิจกรรมรับขวัญน้องใหม่ ดำเนินกิจกรรมในค่ายเปิดภาคเรียนทำ ให้ได้ละลายพฤติกรรม เกมเพลงร่วมกันน้องใหม่ในฐานะครูผู้สอนคนใหม่ได้แสดงออก อย่างเต็มที่ พร้อมทำกิจกรรมในวันเปิดภาคเรียน...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากร)

“...กิจกรรมที่ เพื่อน น้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ครูเคารพทบทวนกัน และกัน ได้หารือกันมากกว่าการแข่งขัน คนทำงานร่วมกันได้คุยหารือกันเป็นการดีมากคะ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากร)

องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้พบว่า

ตัวบ่งชี้ที่ 1 จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย พบว่า นักเรียนยังไม่กล้าแสดงออกทางความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เท่าที่ควร จะเห็นได้จาก

“...การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนรู้ว่าต้องส่งเสริมการคิดแต่ ไม่รู้ว่านักเรียนคิดได้หรือไม่อย่างไร การเรียนรู้อย่างออกมาในรูปแบบเดิมคือครูสอนนักเรียนทำแบบฝึกหัด...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา

“...กิจกรรมการเรียนรู้ PBL กิจกรรม Mind Mapping และ PBL ล้วนเป็นกิจกรรมส่งเสริมการคิดการออกแบบการเรียนรู้ แต่การนำมาวัดว่านักเรียนคิดเป็น การนำเสนอผลงานจะเป็นการบ่งบอกว่านักเรียนคิดได้พูดได้ นำเสนอได้ แต่การจัดกิจกรรมบางอย่างครูยังห่วงเรื่องผลงาน ครูคอยชี้แนะเพื่อให้ได้ผลงานที่ดีเสมอ...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

“...จริงๆ แล้วกิจกรรมการเรียนรู้ PBL กิจกรรม Mind Mapping และ PBL ล้วนเป็นกิจกรรมส่งเสริมการคิดการออกแบบการเรียนรู้จัดได้ตั้งแต่อนุบาล แต่ส่วนมากครูกลัวเด็กออกมาไม่ดี แต่ต้องมองว่าไม่เป็นไรใช้ใหม่คะ...”

(หัวหน้าสายประถมต้น)

จะเห็นว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ควรมีการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 เพื่อวินิจฉัยปัญหาาร่วมกันอีกครั้ง การสร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้ร่วมวิจัยควรได้รับบรรยากาศการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันแบบผ่อนคลาย เพื่อแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่หลากหลาย นำสู่การพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน องค์การควรสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ครูบุคลากรควรร่วมกันออกแบบเพื่อแก้ปัญหาด้านการพัฒนาทักษะการคิดในทุกๆ องค์ประกอบ ทุกกิจกรรมมุ่งพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งระดับบุคคล การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มหรือสายชั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่ผู้ร่วมวิจัยกำหนดไว้ นั่นคือ การพัฒนาภาวะผู้นำครูให้เกิดขึ้นในระดับสายชั้น และเพื่อเป็นการยืนยันผลการสะท้อนจากกิจกรรมว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายของโครงการ ดังกล่าวมาน้อยเพียงใดนั้น ผู้วิจัยมีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้พบว่า

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูได้ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรออกแบบตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย พัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง เกิดร่องรอย การวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบกำหนดการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ การสะท้อนความคิดเห็นของครูพบว่า

“...การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน หลักสูตรกำหนดโครงสร้างชัดเจน ครูก็ออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2)

“...การจัดการเรียนรู้ต้องวิเคราะห์หลักสูตร ออกแบบกำหนดการสอน เพื่อนำสู่แผนการจัดการเรียนรู้จัดได้ชัดเจนตามโครงสร้างที่กำหนด...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 นำความรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นครู่ร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยการส่งเสริมให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนตระหนักถึงการลงมือผ่านการปฏิบัติจริง ด้วยกระบวนการ

เรียนรู้แบบโครงการ Project Approach และกิจกรรม Problem Based Learning เกิด
ร่องรอยโครงการการเรียนรู้ที่น่าสนใจ

“...การออกแบบการจัดการเรียนรู้ Project Approach และกิจกรรม
Problem Based Learning เด็กๆ สนุกแต่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการและออกแบบการ
จัดการที่ดี...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2)

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพวัดประเมินการ
จัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ครูวัดผลประเมินผลจากผลงานนักเรียน กิจกรรมทั้ง
ภาคปฏิบัติและแนวคิดที่ได้จากการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เห็นได้
จากแบบรายงานผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความชัดเจนเรื่อง
เอกสารการประเมินผล

“...การประเมินตามสภาพจริง ช่วยให้นักเรียนมีความพยายาม เพื่อ
ประเมินความก้าวหน้าของของพัฒนาการการเรียนรู้ มากกว่าการประเมินเพื่อทราบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือเพื่อบอกคะแนนเท่านั้น...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2)

“...หากผู้ปกครองมองการศึกษาไม่ใช้การแข่งขันแต่เป็นการพัฒนาการ
จัดการเรียนรู้เด็กก็จะมีมีความสุข...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2)

ตัวบ่งชี้ที่ 4 วิเคราะห์และออกแบบการเรียนรู้หลากหลายคำนึงถึงความ
แตกต่างระหว่างบุคคล การนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ของครูได้ดำเนินการออกแบบ
แผนการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลจากร่องรอยแผนการจัดการเรียนรู้
มีการออกแบบกิจกรรมเดียวกิจกรรมกลุ่มอยากหลากหลายน่าสนใจ

“...นอกจากการศึกษาที่ไม่ใช้การแข่งขันแต่เป็นการพัฒนาการจัดการ
เรียนรู้เด็กก็จะมีสุขนักเรียนสามารถเรียนรู้ตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง
มากกว่าการเรียนรู้ตามค่านิยมทางสังคม...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1)

องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
การพัฒนาภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้
พบว่า

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เลือกใช้ออกแบบสร้างปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีและ
สารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี การสะท้อนแนวคิดของครู

“...การใช้สื่อเทคโนโลยีมีความสำคัญแต่ครูเราใช้งานได้ถึงแม้ไม่
คล่องนักแต่ก็พยายาม...”

(ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1/1)

“...การสอนคงจะล้าสมัยถ้าไม่ใช้ความหลากหลายเข้ามาช่วยพัฒนา
ทั้งสื่อเทคโนโลยี สื่อที่ประดิษฐ์พัฒนาขึ้นเพื่อสร้างความน่าสนใจ...”

(ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1/1)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ให้เกิดคุณภาพสูงสุด ความคิดเห็นของครูผู้ร่วมวิจัยพบว่า

“...การจัดการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย น่าสนใจ เพราะโลก
การเรียนรู้ของเด็กกว้างมาก ครูต้องเป็นนักแสวงหาความน่าสนใจ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1)

“...การใช้สื่อการเรียนรู้ มีความจำเป็นมาก การบรรยาย แสดงถึง
การไม่เตรียมการสอน...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1)

องค์ประกอบที่ 6 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพัฒนาภาวะผู้นำครู
ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ
เพื่อให้ผู้เรียนสามารถการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง มีความคิดเห็นของครูที่สะท้อน
แนวคิดที่น่าสนใจดังนี้

“...นักเรียนโรงเรียนเราอยู่ในระดับการฟังภาษาอังกฤษปฏิบัติตาม คำสั่งได้ ควรส่งเสริมให้พูดสื่อสารได้จะดีมากยิ่งขึ้น...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

“...เราจัดกิจกรรมเพลง เกมภาษาอังกฤษ เด็กสนใจชอบการใช้ ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมาบูรณาการออกแบบจัดการ เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

“...กิจกรรมที่ส่งเสริมทั้งนักเรียนและครูช่วยให้ครูนักเรียนร่วมเรียนรู้ อย่างมีความสุขนานกับภาษาอังกฤษ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1)

องค์ประกอบที่ 7 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาภาวะ ผู้นำครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถเห็นปัญหาการจัดการเรียนรู้ออกแบบแนวทางการ แก้ปัญหาอย่างมีระบบขั้นตอน สะท้อนความคิดเห็นของครูดังต่อไปนี้

“...ครูที่สอนทุกครั้งก็มีปัญหาในการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน ก็คง ออกแบบการแก้ไข ถ้าไม่อย่างนั้นก็แก้ไม่ตรงจุด หรือไม่ครูก็อยากจะให้ผ่านไปเรื่อยๆ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1)

“...อยากให้โรงเรียนกำหนดแบบฟอร์มการเสนอรายงานวิจัยที่ชัดเจน เพื่อง่ายต่อการจัดระบบเอกสาร ครูก็จะมองเห็นวิจัยง่ายขึ้นค่ะ ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 นำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนไปใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนา

ผู้เรียน

“...เมื่อเรารู้ว่าอะไรเป็นปัญหา ก็หาทางแก้ไขอย่างเป็นระบบคือวิจัย...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1)

“...ดิฉันเข้าใจว่าวิจัยคือ เราเจอปัญหาแก้ไขอะไร แก้ไขอย่างไร ผลเป็นอย่างไร น่าจะถูกต้องไหมคะ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1)

“...ถ้าเรามองวิจัยเป็นเรื่องแก้ปัญหาในชั้นเรียนเราก็จะมองวิจัยเป็นเหมือนแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

ตัวบ่งชี้ที่ 3 นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ

“...การวิจัยคือการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าไม่มีวิจัยการสอนก็ไม่มีหลักฐาน เช่น การสอนแล้วสอบ ก็คือวิจัย...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1)

“...ดิฉันคิดว่า ถ้าสอนแล้วสอบเป็นวิจัย การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนก็เป็นวิจัยด้วยเพราะเราอยากรู้พัฒนาการและความก้าวหน้าของนักเรียน...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1)

“...ถ้าเรามองวิจัยเป็นเรื่องแก้ปัญหาในชั้นเรียนเราก็จะมองวิจัยเป็นเหมือนแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

1. ผลสำเร็จโดยรวมของการวิจัยในวงรอบที่ 1

จากการดำเนินงานโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี จากการดำเนินการในรูปแบบการ

วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในวงรอบที่ 1 ผ่านไป ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นทั้ง 6 โครงการ 21 กิจกรรมนั้นสามารถอธิบายให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงที่บรรลุผลสำเร็จระดับบุคคล ระดับสายชั้น ได้ดังต่อไปนี้

ระดับบุคคล

เป้าหมายการพัฒนาให้บรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาภาวะผู้นำครู เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี แสดงได้ดังตาราง 29

ตาราง 29 การบรรลุผลสำเร็จตามองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระดับบุคคล

ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	หลักฐานที่ใช้อธิบาย	การบรรลุผลสำเร็จ		หมายเหตุ
		พอใจ	ไม่พอใจ	
1. ครูได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการเปลี่ยนแปลง	1. แบบประเมิน	✓		ครูมีการพัฒนาที่ดี
2. ครูร่วมทำงานกับผู้อื่นทั้งบทบาทผู้นำและผู้ตาม	1. การทำงานร่วมกัน	✓		ครูมีการพัฒนาที่ดี
3. ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิด	1. การปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้		✓	ควรออกแบบการพัฒนา
4. ครูออกแบบจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. สังเกตการทำงาน	✓		ครูมีการพัฒนาที่ดี
5. ครูใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์	1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. สังเกตการทำงาน	✓		ครูมีการพัฒนาที่ดี

ตาราง 28 (ต่อ)

ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	หลักฐานที่ใช้อธิบาย	การบรรลุผล สำเร็จ		หมายเหตุ
		พอใจ	ไม่พอใจ	
6. ครูใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารอย่างเหมาะสม	1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. สังเกตการทำงาน	✓		ครูมีการ พัฒนาที่ดี
7. ครูตระหนักถึงปัญหาการ จัดการเรียนรู้และออกแบบ การแก้ปัญหาด้วยวิธีการวิจัย	1. วิจัยในชั้นเรียน 2. สนทนาร่วมกัน	✓		ครูมีการ พัฒนาที่ เหมาะสม

ตาราง 28 การบรรลุผลสำเร็จตามองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อ
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระดับบุคคล ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยพบว่าการพัฒนา
ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี บรรลุผล
สำเร็จในระดับบุคคลยกเว้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดซึ่งต้อง
มีการออกแบบการแก้ปัญหาในองค์ประกอบที่ 3 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ
พัฒนาทักษะการคิด แต่ในองค์ประกอบที่ 1 2 4 5 และ 6 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีความ
คิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรหยุดการติดตามการพัฒนาในกระบวนการวิจัยในวงรอบที่ 2

ระดับสายชั้น

เป้าหมายการพัฒนาให้บรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาภาวะผู้นำครู
เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี ระดับสายชั้น
แสดงได้ดังตาราง 30

ตาราง 30 การบรรลุผลสำเร็จตามองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการ
เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระดับสายชั้น

ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	หลักฐานที่ใช้อธิบาย	การบรรลุผลสำเร็จ		หมายเหตุ
		พอใจ	ไม่พอใจ	
1. ครูมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2. ร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนางาน 3. มีบุคลิกภาพที่ดี 4. มีการวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ	✓		ครูมีการพัฒนาที่เหมาะสม
2. ครูมีภาวะผู้นำการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน	1. มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน 3. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	✓		ครูมีการพัฒนาที่เหมาะสม
3. ครูมีภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด	1. การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 2. เป็นครูผู้ปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอน 3. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้		✓	ควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นเพิ่มเติม การศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง คณิตศาสตร์

ตาราง 29 (ต่อ)

ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	หลักฐานที่ใช้อธิบาย	การบรรลุผลสำเร็จ		หมายเหตุ
		พอใจ	ไม่พอใจ	
4. ครูมีภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	1. จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2. จัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล 3. ออกแบบการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	✓		ครูมีการพัฒนาที่เหมาะสม
5. ครูมีภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	1. ใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 2. ออกแบบให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี	✓		ครูมีการพัฒนาที่เหมาะสม
6. ครูมีภาวะผู้นำด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1. ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ 2. บูรณาการภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	✓		ครูมีการพัฒนาที่เหมาะสม
7. ครูมีภาวะผู้นำด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์	1. มีการร่วมแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์	✓		ครูมีการพัฒนาที่เหมาะสม

จากตาราง 30 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยพบว่าการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ระดับสายชั้น บรรลุผลสำเร็จในระดับสายชั้นทุกโครงการ แต่มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรพัฒนาต่อเนื่องวงรอบที่ 2 เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป และดำเนินการพัฒนาทักษะการคิดผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเสนอแนะให้

มีการศึกษาดูงานเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

จากการดำเนินงานโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี จากการดำเนินการในรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในวงรอบที่ 1 ผ่านไป ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นตามโครงการกิจกรรมที่กำหนดไว้สามารถร่วมกันอภิปรายให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นการบรรลุความสำเร็จ แต่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีความคาดหวังว่าผลการพัฒนาภาวะผู้นำจะเกิดความชัดเจนมากขึ้นในวงรอบที่ 2 สิ้นสุดลงคือ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้คือ 1) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 2) เป็นครูผู้ปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอน 3) กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้ ซึ่งจะดำเนินการต่อไปวงรอบที่ 2

2. ผลการวิจัยในวงรอบที่ 2

การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในรอบที่ 2 นี้ จะเป็นการปรับปรุงแผนปฏิบัติการ สู่การพัฒนา โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวินิจฉัย (Re - Diagnose)

การสะท้อนผลศึกษาสภาพการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

1.1 ประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยกลุ่มเดิม ร่วมกันศึกษาผลสะท้อนของโครงการกิจกรรมขององค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อทบทวนโครงการกิจกรรมที่ต้องปรับปรุงพัฒนา สอดคล้องกับ 3 ตัวบ่งชี้ด้าน 1) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 2) เป็นครูผู้ปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอน 3) กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยพิจารณาร่วมกัน โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยได้มี

โอกาสในการแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาและร่วมเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการปรับปรุงโครงการกิจกรรมต่างๆ ของแผนพัฒนาโครงการ โดยดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการของผู้วิจัยและผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมและคณะผู้รับผิดชอบในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการ เมื่อประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสะท้อนผลได้ข้อมูล

1.2 ประชุมบุคลากรทั้งหมด จากการมีส่วนร่วมรอบที่ 1 จึงทำให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสรุปแนวคิดร่วมกันได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งร่วมการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สอดคล้องของเป้าหมายโครงการกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่คิดว่าควรพัฒนาภาวะผู้นำให้พัฒนายิ่งขึ้นไป โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อองค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และรายตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้คือ 1) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 2) เป็นครูผู้ปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอน 3) กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาพร้อมดังแสดงในตาราง 30

ตาราง 31 ผลการวินิจฉัย (Re - Diagnose) การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

โครงการ	กิจกรรม วงรอบที่ 2	วิธีการพัฒนา ใหม่
1. โครงการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง		
1.1 กิจกรรมหนึ่งครูหนึ่งนวัตกรรม การเรียนรู้	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
1.2 กิจกรรมครูดีศรีอนุบาล	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
1.3 กิจกรรมหนึ่งวันฉันทำอะไร	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
1.4 กิจกรรมเพื่อนคู่คิด	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
1.5 กิจกรรมคุณธรรมนำชีวิต	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
2. โครงการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน		
2.1 กิจกรรมพี่ เพื่อน น้อง	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
2.2 กิจกรรมรับขวัญน้องใหม่	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	

ตาราง 30 (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม วงรอบที่ 2	วิธีการพัฒนา ใหม่
2.3 กิจกรรมกลุ่มสร้างสรรค์ร่วม แลกเปลี่ยนนวัตกรรมการเรียนรู้	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
3. โครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด		
3.1 กิจกรรม Mind Mapping	คงเดิม	ประกวด Mind Mapping
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ทักษะการคิด	คงเดิม	ศึกษาดูงาน เพิ่มเติมเรื่อง พัฒนาการคิด ขั้นสูง Open approach
3.3 กิจกรรมบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย	คงเดิม	ประกวด กิจกรรม
3.4 กิจกรรมชุมนุมนักคิดสร้างสรรค์	คงเดิม	ประกวด กิจกรรม
4. โครงการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง		
4.1 กิจกรรม Project approach	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
4.2 กิจกรรม Problem based learning	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
6. โครงการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้		
6.1 กิจกรรมสื่อห้องเรียนเทคโนโลยี	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
6.2 กิจกรรมห้องสมุด ICT	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
7. โครงการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร		
7.1 กิจกรรม Funny Friday	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
7.2 กิจกรรมห้องเรียน EIS ดีเด่น	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
7.3 กิจกรรมรางวัลครูสื่อสาร ภาษาอังกฤษดีเด่น	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	

ตาราง 30 (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม วงรอบที่ 2	วิธีการพัฒนา ใหม่
7. โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21		
7.1 กิจกรรมหนึ่งครูหนึ่งวิจัย ในชั้นเรียน	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	
7.2 กิจกรรมวิจัยดีเด่นเน้นการ ปฏิบัติจริง	สิ้นสุดกิจกรรมเพื่อการวิจัย	

จากตาราง 30 พบว่า วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบพบว่า การดำเนินกิจกรรม 7 โครงการ 21 กิจกรรม
การดำเนินการผ่านเกณฑ์สิ้นสุดกิจกรรมทั้งสิ้น 6 โครงการ 17 กิจกรรม มีโครงการที่ 3
ประกอบด้วย 4 กิจกรรมมีผลการดำเนินการที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องในวงรอบที่รอบ
เพื่อเพิ่มความตระหนักถึงปัญหาความต้องการในการพัฒนาที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกัน
กำหนดขึ้นเพิ่มเติมในรูปแบบของ ภาวะผู้นำครูองค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การศึกษาดูงานเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
คือการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงทาง
คณิตศาสตร์ Open Approach โครงการพัฒนาร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น โรงเรียน
บ้านคำบง 1 อำเภอโนนศิลาร้อยย จังหวัดมุกดาหาร

ขั้นที่ 2 ทบทวนการดำเนินการ (Re - Act)

ผลการวางแผนออกแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการ
เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การศึกษาผลการดำเนินการ (Re - Act) ผลการวางแผนการ
ออกแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย
ได้ประชุมร่วมกันพิจารณาทบทวนการใช้ภาวะผู้นำครูในการดำเนินการในวงรอบที่ 1 แล้ว
ยังเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย จึงควรมีการ
พัฒนาองค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ
การคิด ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ 1) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนกล้าแสดงออกอย่าง

สร้างสรรค์ 2) เป็นครูผู้ปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอน 3) กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้ ต่อเนื่องในวงรอบที่ 2 ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 การปรับปรุงโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ตามองค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดการพัฒนาตามตัวบ่งชี้ วงรอบที่ 1

2.2 การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี องค์ประกอบด้านการพัฒนาทักษะการคิด ดำเนินการศึกษาดูงานโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1 ประชาสัมพันธ์กำหนดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในโครงการพัฒนาการคิดขั้นสูงทางคณิตศาสตร์ Open Approach

2.2.2 ประสานงานโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการคิดขั้นสูงทางคณิตศาสตร์ Open Approach โรงเรียนบ้านคำบง 1 อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร

2.2.3 กำหนดวันและเวลาในการศึกษาดูงานในวันที่ 3 เดือนมีนาคม 2560 กำหนดหัวข้อการศึกษาดูงาน การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด หลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ดังภาพประกอบ 17

ภาพประกอบ 17 การศึกษาดูงานการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงทางคณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านคำบง 1 อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร

2.2.4 หลังการศึกษาดูงาน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีการประชุม
 อย่างเป็นทางการเพื่อสรุปภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด โดยกระบวนการพัฒนา
 โครงสร้างองค์การบทบาทครูผู้รับผิดชอบดำเนินการตามวงรอบที่ 1

2.2.5 ผลการศึกษาดูงานพบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเข้าใจแนว
 ทิศทางการพัฒนาทักษะการคิด จะเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นหลังการศึกษาดูงาน
 พบว่า

“...การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคิดขั้นสูงสาระการเรียนรู้
 คณิตศาสตร์ เป็นแนวทางการคิดจริงๆ เพราะฝึกการสังเกต การเริ่มต้นเช่นการสร้าง
 วงกลมจะเริ่มต้นจากอะไร นำคิดชวนคิด รู้ที่มาของแนวคิดเพื่อการนำไปใช้จริงๆ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2)

“...วิธีการ Open approach ครูเป็นคนออกแบบ แต่ไม่ใช่
 คนสอน ออกแบบจนกว่านักเรียนจะได้แนวคิด ซึ่งมันคือส่งเสริมการจัดการจัดการเรียนรู้
 ในศตวรรษที่ 21 จริงๆ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2)

“...ครูต้องร่วมกันสร้างสื่อเห็นคุณค่าในการใช้ให้เกิดประโยชน์
 ชีวิตประจำวันว่าการเรียนรู้สอดคล้องกับชีวิตจริง นักเรียนต้องกล้าพูดออกมาได้อะไร
 คิดอย่างไร...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1)

“...ครูที่จัดการเรียนแบบ Open Approach ต้องเปิดใจ
 วิจารณ์ตัวเอง วิจารณ์เพื่อนร่วมสายชั้นว่าประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อย่างไร
 และสิ่งที่ไม่ประสบความสำเร็จคืออะไร...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2)

2.3 ผลการดำเนินการในวงรอบที่ 2 การปรับปรุงการพัฒนาภาวะ
 ผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี องค์ประกอบที่ 3
 ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตัวบ่งชี้การดำเนินการในวงรอบที่ 1 เป็น

แนวทางที่มีความเหมาะสมจึงดำเนินการต่อเนื่องมาวงรอบที่สองส่งผลให้การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดำเนินการต่อในวงรอบที่ 2 การศึกษาดูงานองค์ประกอบที่ 3 ด้านการออกแบบการจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดตั้งที่กล่าวข้างต้นส่งผลให้ครูมีความเข้าใจด้านการออกแบบการจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดที่ชัดเจนขึ้น

ขั้นที่ 3 การวัดผล (Re - Measure)

ผลการติดตามการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การดำเนินการในขั้นตอนการวัดผล (Re-Measure) ผู้วิจัยใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์ เพื่อสะท้อนแนวคิดที่ได้จากผู้ร่วมวิจัย และให้ร่วมวิจัยมีส่วนในการสัมภาษณ์เพื่อยืนยันข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และยังคงใช้รูปแบบวิธีเดียวกันกับวงรอบที่ 1 มีการกำกับติดตามและประเมินผลในการดำเนินการหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการต่อไป

1. การปรับปรุงรูปแบบการติดตามผล

รูปแบบของการสังเกตและประเมินผล ที่ผู้วิจัยใช้ในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้รูปแบบเดียวกับวงรอบที่ 1 มีการกำกับติดตามประเมิน 2 ระยะ ได้แก่ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับติดตามและประเมินผลเช่นเดียวกัน

2. การปรับปรุงวิธีการในการกำกับติดตามผล

สำหรับวิธีการในการกำกับติดตามผลในขั้นการสังเกตและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการในแผนพัฒนาที่ปรับปรุงใหม่ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยใช้วิธีการเดียวกับที่ใช้ในการสังเกตและประเมินผลในการวิจัยรอบที่ 1 แต่มีรายละเอียดการกำกับติดตามผลที่ได้จากวิธีการต่างๆ ที่น่าสนใจ ดังจะนำเสนอต่อไปนี้

นอกจากนั้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ จะเห็นได้จากการสร้างความรู้ด้านการพัฒนาทักษะการคิด โดยการให้ผู้ร่วมวิจัยไปแสวงหาสื่อตัวอย่างการสอนจากอินเทอร์เน็ต ทำให้ได้รูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยสนใจแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยเห็นได้จากการสนทนาร่วมกับผู้ร่วมวิจัยกล่าวว่า

“...ได้ศึกษาจากอินเทอร์เน็ตวิธีการสอนคิดขั้นสูงสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์ สนใจอยากศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบทางการคิดขั้นสูง...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2)

“...การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการ Open approach เป็นการเรียนรู้ตาม
สภาพจริงสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2)

“...ถ้าเรามีสื่อประกอบการสอน โดยเฉพาะสื่อของจริงจะทำให้
นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนรู้และเห็นคุณค่าในการใช้ให้เกิดประโยชน์ชีวิตประจำวันว่า
การเรียนรู้สอดคล้องกับชีวิตจริง การออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นให้นักเรียนได้
เห็นความสำคัญของบทเรียนนั้น...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1)

“...ถ้าเราจะอบรมการพัฒนาการสอนแบบ Open Approach สักครั้ง
อยากให้ทำเหมือนกันทั้งโรงเรียนเพราะเด็กแต่ละชั้นควรพัฒนาทั้งระบบ และครูรับองค์
ความรู้ร่วมกันจะเกิดประโยชน์สูงสุด...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2)

“...การทำงานร่วมกันเราดีขึ้นมากค่ะ รู้สึกว่าเทอมนี้เราทำด้วยกัน
พร้อมเพียงกันเราก็หายเหนื่อย ยอมรับการสะท้อนแนวคิดของเพื่อนร่วมกันยอมรับตัวเอง
ว่าสอนดีหรือไม่ดีจากคำวิจารณ์ของเพื่อน...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2)

“...การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทุกอย่างควรร่วมมือกันทั้งระบบ
ถ้าจะเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาก็ควรจะไปพร้อมๆ กัน อย่ามองเรื่องต่างๆ เป็นของ
คนใดคนหนึ่งเจ้าของโครงการทำรายงาน ทำสรุปเล่มส่งฝ่ายบริหารแต่ทุกอย่างทำด้วยกัน
นะคะ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1)

จากการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน จึงมีโครงการศึกษาดูงานและรับความรู้ จากวิทยากรอีกครั้งในเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Open Approach ในสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อการคิดขั้นสูง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าโครงการที่เกิดขึ้นมาในวงรอบที่ 2 ผู้ร่วมวิจัยได้ระดมความคิดเห็นร่วมกันในการหาแนวทางการออกแบบพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับโลกและการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในให้นักเรียนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นไป

3. การปรับปรุงเกี่ยวกับการประเมินผลงาน

การประเมินความสามารถในการทำในการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ในวงรอบที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการลักษณะเดียวกันกับวงรอบที่ 1 มีการประเมินความพึงพอใจ โดยพิจารณาจากผลงานที่เกิดขึ้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์ หรือไม่ และเป็นไปตามดัชนีชี้วัดที่กำหนดเพียงใด ผลผลการประเมินเพื่อประกอบการ วิจัยดำเนินการโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ผลการประเมินเชิงปริมาณไม่แตกต่างจาก วงรอบที่ 1 จึงใช้ผลการประเมินเชิงปริมาณตามการวัดประเมินตามวงรอบที่ 1

การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ตามตัวบ่งชี้ที่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ พบว่าครูเข้าใจ วิธีการพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกอย่าง สร้างสรรค์ ได้รับการพัฒนาด้วยการสร้างสถานการณ์บรรยากาศกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรม ตามแนวทางการพัฒนาในตัวบ่งชี้ที่ 2) เป็นครูผู้ปรับวิธีการเรียน เปลี่ยนวิธีการสอน โดยการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริง อีกทั้งครูมีการจัด บรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้มากขึ้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้น มีการวัด และประเมินผลโดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงเน้น พัฒนาการความก้าวหน้าทางการเรียนมากขึ้น มากกว่าการเน้นผลสัมฤทธิ์ส่งผลให้เกิด การพัฒนาในตัวบ่งชี้ที่ 3) กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และเป็นครูที่มีภาวะผู้นำด้านการ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดให้กับนักเรียนอีกทั้งเป็นครูที่จัดการเรียนรู้ได้ เหมาะสมกับการมีภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ขั้นที่ 4 สะท้อนผล (Reflect) เป็นการนำผลที่ได้จากการวัดมา

พิจารณาในประเด็นการบรรลุผลสำเร็จ

การติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรมการพัฒนา
ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี

1. ผลการประเมิน

ผลการดำเนินการรอบที่ 2 การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการสะท้อนตามองค์ประกอบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ 1) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 2) เป็นครูผู้ปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอน 3) กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้ จากผลการดำเนินการมีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานพบว่า ครูมีภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และมีภาวะผู้นำในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เป็นครูผู้ปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้

การสะท้อนผล (Reflect) การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 2 วงรอบจากการจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการและกิจกรรมที่หลากหลาย ดำเนินการพัฒนาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ผลการสะท้อนครูมีความเข้าใจเกิดภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนจำนวน 2 วงรอบ การพัฒนาดังกล่าวได้ดำเนินการมาครบทุกขั้นตอนแล้ว ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการพัฒนา ซึ่งเป็นการประเมินผลในภาพรวม เพื่อทราบว่าครูในโรงเรียนอนุบาลคำชะอีมีภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับบุคคล และระดับสายชั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ระดับบุคคลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ที่เกิดขึ้นในระดับบุคคล
ผลปรากฏดังตาราง 32

ตาราง 31 การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียน
อนุบาลคำชะอี ระดับบุคคล

ข้อ	รายการประเมิน	N = 28		แปลความ
		\bar{X}	S.D	
1	ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.60	.73	มากที่สุด
2	ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน	4.45	.56	มาก
3	ด้านการพัฒนาทักษะการคิด	4.17	.72	มาก
4	ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.23	.89	มาก
5	ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.53	.60	มากที่สุด
6	ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.18	.66	มาก
7	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ	4.51	.78	มากที่สุด
	รวม	4.46	.74	มาก

จากตาราง 32 พบว่าการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.60$) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.53$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ ($\bar{X} = 4.51$) อยู่ในระดับดี มาก จำนวน 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.23$) ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.18$) และ ด้านการพัฒนาทักษะการคิด ($\bar{X} = 4.17$)

1.2 ระดับสายชั้น

การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลอนุบาลคำชะอี ที่เกิดขึ้นในระดับสายชั้น ปรากฏดังตาราง 33

ตาราง 33 ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาล
คำชะอี ระดับสายชั้น

ข้อ	รายการประเมิน	N = 28		การแปลค่า
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.56	.60	มากที่สุด
2	ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน	4.42	.58	มาก
3	ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ การคิด	4.31	.63	มาก
4	ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.37	.60	มาก
5	ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.44	.64	มาก
6	ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.45	.61	มาก
7	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	4.38	.60	มาก
	รวม	4.45	.61	ระดับมาก

จากตาราง 33 พบว่า ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านคือ ด้าน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.56$) อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 6 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อ ($\bar{X} = 4.44$) ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.42$) ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.39$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.38$) และด้านการพัฒนาทักษะการคิด ($\bar{X} = 4.31$)

2. ปัจจัยที่สนับสนุนให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ ที่เกิดจากกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) คือการใช้การสร้างภาวะผู้นำของครูและบุคลากรทุกคน ทั้งส่วนของผู้วิจัยที่ต้องให้เกียรติในการแสดงออกทางความคิดการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมแสดงออก บางครั้งการตัดสินใจบางอย่างของผู้ร่วมวิจัยอาจผิดพลาด แต่ควรให้กระบวนการกลุ่มได้มีส่วนในการวิจารณ์หรือพิจารณาเหตุผลการดำเนินงานร่วมกันมากกว่าจะตัดสินใจว่าถูกหรือผิด ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาและภาคภูมิใจในองค์การ

มากยิ่งขึ้น

3. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครูและบุคลากรยังต้องพัฒนา เพื่อสร้างความมั่นคงมากยิ่งขึ้นในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลคำชะอี สังเกตได้จากการเปลี่ยนงานของครู การลาออกยังมีปรากฏเพื่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพของบุคลากรครูในอนาคต

การถอดบทเรียนที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เห็นภาพของการพัฒนาที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลและหัวหน้าสายชั้นต่างๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ทั้งระดับบุคคลและระดับสายชั้น ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

“... ถ้าเกิดภาวะผู้นำครูในตัวบุคคลทุกคนแล้ว เชื่อว่าครูทุกคนต้องขับเคลื่อนให้เกิดภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : บันทึกการสนทนา)

“...ถ้าทุกคนมีการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เชื่อแน่ว่าต้องเกิดภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : บันทึกการสนทนา)

“...การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนยุคปัจจุบัน เพราะการดำรงชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีพัฒนาเร็วขึ้น พฤติกรรมเด็กก็เปลี่ยนการจัดการเรียนรู้แบบให้ความรู้เด็กไม่สนใจเพราะมีสื่อให้ความรู้เด็กเยอะขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...ครูจัดกิจกรรมกับนักเรียนจะเล่าเรื่องราวการแบ่งกลุ่ม การไปค้นคว้าแล้วมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนมาสอนเพื่อนมาสอนน้อง น่าจะเป็นการฝึกเด็กที่ดีต่อดีๆ รู้สึกสนุกภาคภูมิใจในตนเองที่ได้ร่วมกันทำกิจกรรม...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...ครูมีความตื่นตัวกับการพัฒนาภาวะผู้นำครู ตื่นตัวกับการสร้างสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจมากขึ้น สนุกกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้มากขึ้นหลังจากเข้ารับฟังแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งพอเห็นตัวอย่างเข้าใจว่านั่นคือการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิด ในแต่ละสาระการเรียนรู้สามารถพัฒนาตามแนวทางเดียวกันได้เพราะการเรียนรู้ต้องสะท้อนแนวคิดร่วมกัน ครูเพื่อนครูต้องร่วมกันคิดร่วมกันสะท้อนว่าเราออกแบบการสอนเหมาะสมหรือประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างไร...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...ถ้าเอ่ยถึงการเรียนรู้ที่โรงเรียนอนุบาลคำชะอี พวกหนูจะคิดถึงการจัดกลุ่ม การแบ่งหน้าที่กันทำงาน เพื่อช่วยกันคิดค้นหาคำตอบ พวกหนูสนุกกับการเรียนรู้ด้วยตัวเองคิดว่าแตกต่างจากที่อื่นคะ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...Teachers พยายามให้เราคิดเองว่า อะไรอย่างไร โตขึ้นเกิดอะไรขึ้น ไม่คิดก็ไม่พัฒนา ไม่รู้ว่าโตขึ้นจะทำอะไร...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...Teachers บอกว่าภาษาอังกฤษสำคัญ งั้นเราจะไปเรียนต่อไม่ได้หรือต่อไปจังหวัดเรามีการพัฒนามากขึ้นชาวต่างชาติจะมาค้าขายบ้านเรามากขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...เราต้องติดต่อกับชาวต่างชาติมากขึ้น ต้องพยายามเรียนภาษาอังกฤษพูดได้อ่านได้ด้วยครับ และอยากให้โรงเรียนมีครูชาวต่างชาติเยอะๆ พวกเราจะได้พูดภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติอยากให้เพื่อนทุกคนได้พูด...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนยุคปัจจุบัน เพราะครูคือคนที่ออกแบบ และในโรงเรียนจะทำคนเดียวไม่ได้ต้องร่วมมือกันทุกคนทุกฝ่าย...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนอนุบาลคำชะอี ในแนวคิดของหนูคือเน้นภาษาอังกฤษค่ะ และพวกเราก็สนุกกิจกรรมเยอะ เน้นการเรียนรู้กับกิจกรรมค่าย เกมต่างๆ ที่คุณครู ออกแบบการทำกิจกรรมทุกๆ วัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...ที่คิดว่าดีขึ้นตอนนี้ Teacher พูดภาษาอังกฤษกับนักเรียนมากขึ้น นักเรียนก็ใช้ภาษาอังกฤษกับคุณครูเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พูดภาษาอังกฤษ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...หนูชอบเวลาที่คุณครูให้พวกหนูออกมาพูดหน้าชั้นเรียนค่ะ เพราะคุณครูบอกว่าพวกหนูเก่ง ฝึกความเป็นผู้นำ ทุกวิชาครูต้องให้นำเสนอ Mind Mapping และมาพูดนำเสนอสิ่งตัวเองสรุปแนวคิดออกมา...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...ทำให้พวกเรากล้ามากขึ้นค่ะ ในการเรียนรู้ชั่วโมงบูรณาการ เพราะเรา ได้ค้นคว้าและนำเสนอบ่อยๆ ในทุกๆ เรื่อง...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...เด็กสนุกถ้าที่ห้องเรียนไม่ได้จดมากๆ ค่ะ เพราะมันเหนื่อยปวดมือด้วย ค่ะ ชอบวิชาบูรณาการเพราะพวกหนูไม่ต้องทำการบ้าน ไม่ต้องทำแบบฝึกหัด แต่ค้นคว้าหาความรู้มานำเสนอให้เพื่อนๆ น้องฟัง...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...เหมือนตอนนี้พวกหนูกำลังคิดว่า อยากวางแผนแล้วว่าเรื่องต่อไป จะไปสอนน้องแบบไหนให้น้องสนใจ และอยากให้น้องมีความรู้ในรูปแบบใหม่ๆ พวกเรา เวลาทำข้อสอบจะคิดถึงตอนที่เราค้นคว้าจำได้ดีกว่านั่งฟังครูค่ะ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...การเรียนสังคมศึกษา แต่เหมือนว่าพวกผมเรียนคอมพิวเตอร์ เพราะคุณครูให้พวกเราใช้คอมพิวเตอร์ค้นคว้า และทำรายงานทำแผ่นพับนำเสนอพาเวอร์ พอยท์ไปด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...ชั่วโมงบูรณาการเหมือนไม่ได้เรียนเลยครับ ชอบ พวกผมได้ทำอะไรก็ได้ แต่ก็สนุกได้ความรู้...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...ตอนนี้หนูคิดว่า ห้องเราเรียนแบบได้คิดว่าอยากเรียนแบบไหน จะนำเสนอกิจกรรมอย่างไร เพราะเราอยากทำที่นำเสนอมาให้เพื่อนๆ ได้ความรู้ เหมือนกำลังเป็นครูคะ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...เรื่องนี้ผมได้คะแนนเยอะ เพราะผมรายงานเองจะไม่ได้คะแนนได้อย่างไรครับ ผมเป็นคนตั้งคำถามเพื่อนด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...การเรียนตามแนวคิดคณิตศาสตร์ชั้นสูงคุณครูพาทำกิจกรรมมากกว่าการทำแบบฝึกหัด สนุกขึ้นไม่เหนื่อยไม่น่าเบื่อชอบคะหนังสือญี่ปุ่นเรียนสนุกคะ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

“...พวกเราชอบ Teacher ที่สอนให้พวกเราเล่นเกม มากกว่าสอนให้ทำแบบฝึกหัด เพราะเกมคณิตศาสตร์ยากกว่าแบบฝึกหัด แต่สนุกด้วยครับ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : การสัมภาษณ์)

ผลจากการประเมินภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ที่อาศัยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

ระดับบุคคล ภาวะผู้นำครูอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.45$)

ระดับกลุ่มบุคคล ภาวะผู้นำครูอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.47$)

สรุปผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนผู้ให้ข้อมูลสำคัญสรุปได้ดังนี้

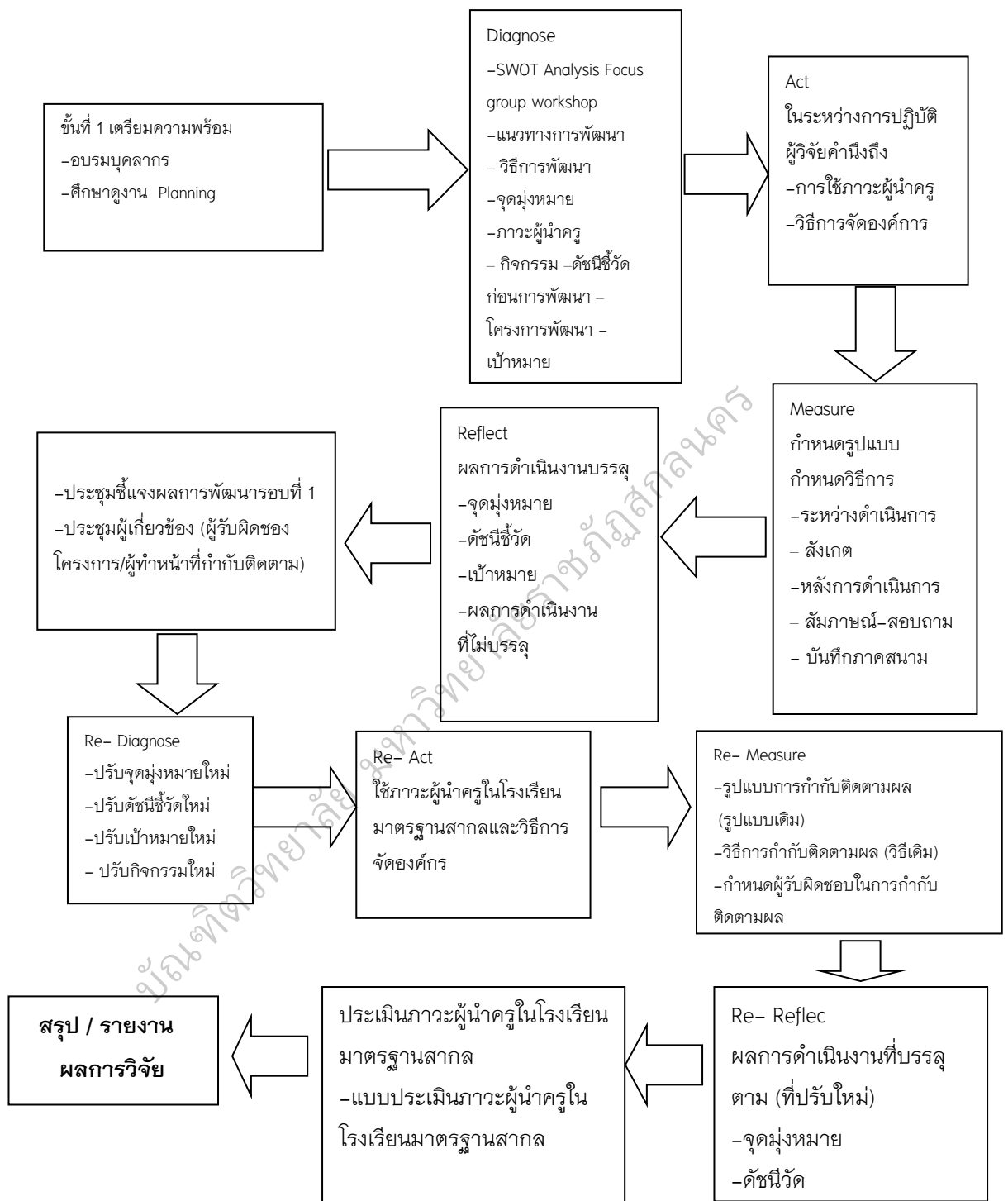
1. ครูมีการเปลี่ยนแปลงตนเองและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
2. ครูพัฒนาการเรียนรู้ออกแบบการเรียนรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ
3. ครูกระตุ้นพัฒนาทักษะการคิดอย่างหลากหลาย
4. ครูวางแผนการเรียนรู้ ประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพจริง
5. ครูใช้เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ
6. ครูพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
7. ครูแก้ปัญหาด้วยวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน

บทเรียนที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยและผู้ร่วม วิจัยสรุปแนวคิดที่ได้จากการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : กรณีโรงเรียนอนุบาล คำชะอี” เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยสรุปเป็นแผนผังแสดงได้ดังภาพประกอบ 11

จากการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาจนครบทั้ง 2 วนรอบตามที่กำหนดแล้วนั้น เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น จึงได้สรุปผลการพัฒนาเป็นแผนผังแสดงได้ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 18 สรุปผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
โรงเรียนอนุบาลคำชะอีด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2. ปัจจัยที่ทำให้การวิจัยบรรลุผลสำเร็จ

การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ครั้งนี้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดทุกประการ เพราะปัจจัยสนับสนุนดังต่อไปนี้

2.1 การใช้ภาวะผู้นำของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย สิ่งที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเห็นความสำคัญเป็นอันดับแรกคือการปรับเปลี่ยนตัวเองคือผู้วิจัย ในฐานะผู้บริหารสูงสุดโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งภาวะผู้นำนี้จะช่วยให้บุคลากรในองค์การเกิดศรัทธาเชื่อถือ และเชื่อมั่นในศักยภาพยอมรับในตัวผู้นำ และผู้ร่วมวิจัยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของภาวะผู้นำร่วมกันเห็นความสำคัญของส่วนรวมที่จะส่งประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูและบุคลากรทุกคนที่ต้องร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการใน 3 ลักษณะ คือ เป็นผู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นผู้บริหารจัดการร่วมกันและเป็นผู้ระดมทรัพยากรร่วมกัน

2.1.1 เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีภาวะผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังต่อไปนี้

2.1.1.1 องค์ความรู้ชัดเจน มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติชัดเจนจนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับเพื่อนครูที่รับผิดชอบงานร่วมกันได้ ซึ่งบุคลากรที่ยังขาดความรู้ ความชัดเจนในงานเหล่านั้นมีทั้งรองผู้อำนวยการฝ่าย หัวหน้าสายชั้น หัวหน้างาน และครูผู้ปฏิบัติการสอนตลอดจนบุคลากรที่ทำหน้าที่ต่างๆ ในองค์การเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.1.2 การเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยี ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตระหนักถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การแบ่งปันความรู้ การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรในรูปแบบเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อความสะดวกทั้งในกลุ่ม Line และกลุ่ม Facebook การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยสามารถเรียนรู้จากเทคโนโลยีได้อย่างหลากหลาย รวมทั้งสามารถจัดการกับข้อมูลต่างๆ ภายในองค์การให้เป็นสารสนเทศที่สามารถใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว การพัฒนาสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ

2.1.1.3 ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า

บุคคลที่จะได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจต้องได้รับความเชื่อมั่นและศรัทธา จะต้องเป็นที่เคารพของบุคคลอื่นอยู่เสมอ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่และการให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน มีคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคนและครองงาน ร่วมกัน เพราะหากบุคคลหนึ่งบุคคลใดขาดคุณธรรมจริยธรรมยากที่จะได้รับการยอมรับ ดังนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงร่วมกันสร้างความตระหนักในปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเมตตากรุณา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสุภาพอ่อนน้อม เป็นผู้มีความสามารถที่เหมาะสม มีวินัยทั้งการปฏิบัติต่อตนเอง เพื่อนร่วมงาน ครูบุคลากรในองค์การ และบุคคลอื่นๆ ในสังคม ถือเป็นแบบอย่างที่ดี

2.1.2 การเป็นผู้บริหารจัดการ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีหลักการพัฒนาคือร่วมกันกำหนดนโยบายการทำงาน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาองค์การที่ชัดเจน ได้แก่

2.1.2.1 ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนางานที่แสดงความมุ่งมั่นในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เห็นได้จากการให้ทุกคนในสังคมร่วมกันตระหนักเริ่มต้นจากการตั้งชื่อโรงเรียนในการจดทะเบียนจัดตั้งครั้งแรก “ชื่อโรงเรียนอนุบาลคำชะอี” เพื่อเป็นโรงเรียนของสังคมชุมชนท้องถิ่นบ้านเกิด และเป็นส่วนหนึ่งที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุตรหลานของชาวอำเภอคำชะอีและพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดมุกดาหารให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ

2.1.2.2 ร่วมกันกำหนดทิศทางการบริหารองค์การที่ชัดเจน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้การจัดการศึกษาที่ชัดเจนที่วิสัยทัศน์สถานศึกษาคือ “โรงเรียนอนุบาลคำชะอีมุ่งพัฒนาสู่มาตรฐานสากล” ภายใต้ปรัชญา “งามคุณธรรม เลิศล้ำปัญญา พัฒนาสู่สากล” และเอกลักษณ์สถานศึกษา “โรงเรียนอนุบาลคำชะอีเป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” อัตลักษณ์ของนักเรียน “สื่อสารสมวัย ใส่ใจภาษาอังกฤษ”

2.1.3 เป็นผู้ระดมทรัพยากร ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีภาวะผู้นำในการระดมทรัพยากรและสรรหาทรัพยากรร่วมกันเพื่อรักษาประโยชน์ของการพัฒนาสถานศึกษา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตระหนักถึงภาระความรับผิดชอบต่อการพัฒนาสถานศึกษา และตระหนักถึงการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ ซึ่งโรงเรียนอนุบาลคำชะอีเป็นโรงเรียนเอกชน แต่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการและ

เอกชนที่ผู้วิจัยประสานความร่วมมือ ได้แก่ ได้รับความกรุณาจากกองทุนวัดหลวงปู่จาม มหาปุณโณ มอบกองทุนให้กับโรงเรียนอนุบาลคำชะอีเป็นเงิน 60,000 บาท ได้รับการสนับสนุนโครงการนำบาดาลจากหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 24 งบประมาณ 400,000 บาท และหน่วยงานอื่นๆ ตลอดจนผู้ปกครองให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ซึ่งเกิดจากการยอมรับ เชื่อถือ และเชื่อมั่นศรัทธา ยอมรับในตัวผู้นำ รวมทั้งเกิดความภาคภูมิใจและมีเจตคติที่ดีต่อผู้วิจัย ครูและบุคลากร ร่วมกันตั้งกองทุนเทา - ชมพูของโรงเรียนเพื่อร่วมกันดูแลสวัสดิการครูและบุคลากร ร่วมกันบริหารจัดการกองทุนในรูปแบบคณะกรรมการโดยบุคลากรในโรงเรียนร่วม ดำเนินการร่วมตรวจสอบและร่วมกันระดมทรัพยากรในรูปแบบต่างๆ เห็นได้จากโรงเรียน อนุบาลคำชะอีมีกองทุนในการจัดสวัสดิการในการศึกษาดูงานในทุกๆ ปีการศึกษา เป็นต้น

3. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลง ครูมีภาระงานอื่น

นอกเหนือจากการปฏิบัติการสอน ต้องตรวจงานนักเรียน บางครั้งบางครอบครัวมีภาระทางครอบครัวที่ต้องเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตในการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งผลให้มีเวลาในการพัฒนาตนเอง การเตรียมการสอน การเตรียมการจัดการเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีน้อย ครูบางคนยังไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทำให้การพัฒนาเป็นไปได้ยาก และครูต้องประสานการทำงานร่วมกันเพื่อนร่วมงาน เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนสื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อลดภาระหน้าที่การทำงาน และครูมีการลาออกเพื่อเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงาน ทำให้องค์การต้องมีการพัฒนาบุคลากรใหม่เสมอ ครูต้องการพัฒนาอาชีพครูที่มีมั่นคงในการทำงานซึ่งยังช่วยเสริมการทำงานให้เกิดความมั่นคงในองค์การมากยิ่งขึ้น